

Idè- og projektkatalog samt baggrunds- materiale til naturforbedringer og bedre adgang til natur ved Glæde, Myrup og Nørklit

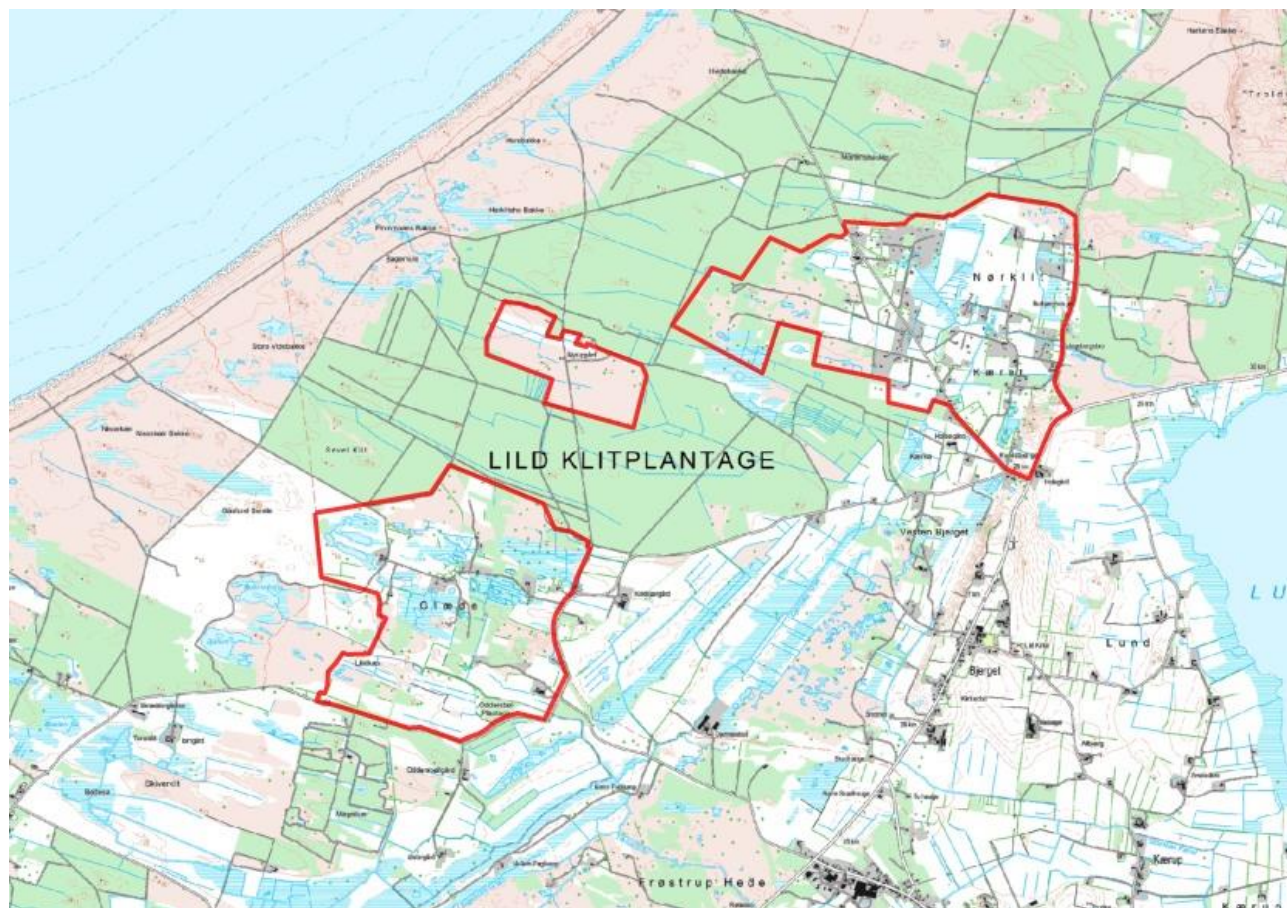
Indhold

Baggrund for naturplanlægning Glæde, Myrup og Nørklit.....	4
Bilag IV arter.....	6
Hvad er invasive arter	7
Glæde.....	8
Resume af ideforslag	8
Beskrivelse af området	8
Lodsejeroversigt	10
Naturundersøgelser.....	12
Eftersøgning af birkemus.....	12
Eftersøgning af flagermus.....	12
Eftersøgning af padder og krybdyr	12
Ideforslag til naturforbedringer.....	14
Budget	18
Myrup.....	19
Resume af ideforslag	19
Beskrivelse af området	19
Lodsejeroversigt	21
Naturundersøgelser.....	21
Eftersøgning af birkemus.....	21
Eftersøgning af flagermus.....	21
Eftersøgning af padder og krybdyr	21
Botaniske registreringer	23
Ideforslag til naturforbedringer.....	24
Budget	32
Nørklit.....	33
Resume af ideforslag	33
Beskrivelse af området	33
Lodsejeroversigt	34
Naturundersøgelser.....	39
Eftersøgning af birkemus.....	39
Eftersøgning af flagermus.....	39

Eftersøgning af padder og krybdyr	39
Ideforslag til naturforbedringer.....	41
Budget	48
Appendix 1. Thisted Kommunes folder til bekæmpelse af Rynket Rose.....	49
Appendix 2. Oversigt over invasive arter.....	51
Appendix 3. Artsforvaltning og støtteordninger – Tematisk studie 2014	53

Baggrund for naturplanlægning Glæde, Myrup og Nørklit

Naturplejenetværk for Nordvestjylland har i foråret og sommeren 2015 været projektkonsulent for Thisted Kommune. Der er gennemført et projekt for områderne Glæde, Myrup og Nørklit. Projektområdet dækker i alt 600 ha og omfatter ca. 290 ha naturbeskyttet §3 natur, hvor den største trussel mod biodiversiteten er tilgroning.

Områderne har tidligere været drevet med afgræsning eller slæt, men manglende udbytter fra marginaljorder har ført til, at ejendommene er overgået til rekreative anvendelser såsom jagt eller sommerhusbrug. Alle projektets delområder omgives af Naturstyrelsens arealer.

I forbindelse med forberedelsen af dette planlægningsarbejde har Thisted Kommune i 2012/2013 gennemført et botanisk registreringsarbejde i områderne Glæde og Nørklit.

Efterfølgende er der søgt økonomisk støtte, til at gennemføre planlægningsprojektet gennem landdistriktsprogrammet Grøn Vækst og 15. juni Fonden. Den samlede finansiering faldt på plads i marts 2015 og herefter kunne arbejdet påbegyndes.

Thisted Kommune har indgået en samarbejdsaftale med Naturplejenetværk for Nordvestjylland som har været den udførende part.

Arbejdet var været todelt, hvor den største tid er brugt på information og samtaler med lodsejerne. De mange ønsker og forslag til konkrete drifts- og plejetiltag fra lodsejerne er forsøgt indarbejdet i denne "Ide og projektkatalog" som er resultatet af planlægningsarbejdet.

Den anden del har bestået i at kortlægge de mest værdifulde botaniske forekomster og dyrearter der er listet på Habitatdirektivets Bilag IV. Hertil har projektet hyret de fagligt mest kompetente konsulenter til at udføre registreringsarbejdet. Der er lavet botaniske registreringer på Myrup og der er undersøgt for padder, krybdyr, birkemus og flagermus i Glæde, Myrup og Nørklit.

Med udvikling af HNV (Høj Natur Værdi) kortet www.arealinformation.dk er der skabt større bevidsthed om, hvor de mest værdifulde naturarealer og arter findes. Dermed er det muligt at lave en målrettet forvaltning via støtteordningerne til de arealer, hvor de særligt truede og sjældne arter lever.

Resultaterne fra registreringsarbejdet af planter, padder, birkemus og flagermus som er foretaget under dette planlægningsarbejde bliver indtastet af Thisted Kommune som myndighed og bliver fremover tilgængeligt på www.arealinformation.dk og indgår dermed i arealernes HNV. Dette fremmer lodsejernes mulighed for at søge og opnå tilskud til naturpleje/-genopretning.

Denne sammenskrivning er dannet på baggrund af lodsejernes ønsker og resultaterne af de biologiske undersøgelser, hvor der er lagt vægt på at potentielle drifts- og plejetiltag opnår den bedst mulige fremme og beskyttelse af sårbar natur. De beskrevne forslag til naturtiltag er valgt efter om de reelt er mulige at udføre i praksis og efter hvor der er størst opbakning fra lodsejere til gennemførelse. Det er selvsagt ikke lykkedes at beskrive samtlige forslag.

Der er endvidere givet konkrete forslag til hvor der kan ansøges om finansiel støtte til gennemførelse af de enkelte forslag. For arealer der tilhører en landbrugsejendom gælder flere støtteordninger. Videnscenter for Landbrug har i 2014 udarbejdet et tematisk studie: "Artsforvaltning og støtteordninger" <http://naturstyrelsen.dk/media/136594/stoetteordninger.pdf>, som gennemgår de muligheder der findes på landbrugsarealer. Se appendix 3.

Bilag IV arter

Bilag IV i EU's habitatdirektiv indeholder en liste over udvalgte dyre- og plantearter, som medlemslandene er forpligtet til generelt at beskytte, både indenfor og udenfor Natura 2000-områderne. EUs Habitatdirektiv er en mere vidtgående beskyttelse end der opnås ved beskyttelsen i dansk lovgivning, der kun beskytter selve arten. Under Habitatdirektivet omfatter beskyttelsen også artens yngle- og rastesteder.

Følgende arter er på den danske liste over Bilag IV arter:

Pattedyr	Hvirvelløse dyr	Padder	Planter
Alle arter af flagermus	Bred vandkalv	Stor vandsalamander	Enkelt månerude
Hasselmus	Lys skivevandkalv	Klokkefrø	Vandranke
Birkemus	Eremit	Løgfrø	Liden Najade
Odder	Sortplettet blåfugl	Løvfrø	Fruesko
Marsvin	Grøn mosaikguldsmed	Spidssnudet frø	Mygblomst
Alle arter af hvaler	Stor kærguldsmed	Springfrø	Gul Stenbræk
	Grøn kølleguldsmed	Strandtudse	Krybende sumpskærm
Fisk	Tykskallet	Grønbroget tudse	
Snæbel	Malermusling	Krybdyr	
		Markfirben	

Projektet valgte at undersøge forekomsten af sjældne planter og forekomst af padder, krybdyr, birkemus og flagermus i projektområderne, som et mål på naturværdier i området. Det har ført til registreringer af Stor vandsalamander, Spidssnudet frø, Vandflagermus, Damflagermus, Sydflagermus og Brunflagermus. Se resultaterne i bilag 11,12,13 & 14.

Der er ikke foretaget registreringer af odder i projektområdet. I 2011-2012 har Fagdatacenter for Biodiversitet og Terrestrisk Natur under DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet, sammen med Naturstyrelsen gennemført en landsdækkende overvågning af odderens udbredelse i Danmark under det Nationale Overvågnings-program for Vandmiljø og Natur (NOVANA).

Hvad er invasive arter

Invasive arter er arter, der ikke er naturligt hjemmehørende i Danmark, men som ved menneskets hjælp er introduceret til landet. De invasive arter klarer sig så godt i den danske natur, at de fortrænger det naturlige danske plante- og dyreliv. På sigt kan de således føre til en markant ændring i naturtyper og økosystemer. I Danmark og Internationalt anses disse arter for at være en af de trusler mod bevarelsen af den biologiske mangfoldighed. Naturstyrelsen har lavet en liste (sortliste) over de arter, der forekommer vidt udbredt og arter, der kun forekommer i begrænsede områder. Se appendix 1 og 2 og læs mere her: <http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/invasive-arter/invasive-arter-i-danmark/sortlisten/>

Eksemplarer på invasive planter er Kæmpe-Bjørneklo, Rynket Rose, Bjergfyr, Italiensk Gyvel og Japansk Pileurt. Af fauna kan nævnes Amerikansk Mink, Iberisk Skovsnegl (også omtalt som dræbersnegl) og Asiatisk Mariehøne. Kæmpe-bjørneklo, Rynket Rose og Japansk Pileurt er eksemplarer på invasive plantearter, som danner så tætte bestande, at de fortrænger al anden plantevækst. Se bilag 2.

Rynket rose findes ofte langs strande og på heder, hvor de kan danne tætte bestande der helt skygger al anden vegetation ud. Bjergfyr blev introduceret til Danmark sidst i 1700-tallet. Siden midten af 1800-tallet er arten blevet brugt i skovbruget og på næringsfattige kystnære egne i Nord- og Vestjylland. Desværre har det vist sig, at bjergfyr og dens nære slægtning klitfyr kan give store problemer, når arterne spreder sig fra plantagerne ud på heder og klitarealer.

Miljøministeriet har i 2009 udarbejdet en Handlingsplan for invasive arter (læs mere: <http://naturstyrelsen.dk/media/nst/66891/HandlingsplanForInvasiveArter.pdf>).

Fleere myndigheder har administrative opgaver i relation til invasive arter. Se Thisted Kommunes kampagne mod rynket rose Appendix 1. En ny rapport (januar 2015) redegør blandt andet, at fra den 1. januar 2015 vil en ny EU-forordning om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive arter træde i kraft. Den vil komme til at udgøre det fremtidige retslige grundlag for Danmarks og samtlige EU's medlemsstaters forvaltning af invasive arter. Se Appendix 2.

Glæde

Resume af ideforslag

Der er udarbejdet 4 forslag til naturforbedrende tiltag i Glæde. Forslagene er beskrevet i det følgende.

Beskrivelse af området

Glæde ligger i det nordlige Jylland i nærheden af landsbyen Bjerget og kystbyen Lild Strand i Lild Sogn. Området ved Glæde har tidligere fungeret som en landsby med flere gårde, huse og skole. Området grænser op til Lild Klitplantage som ejes af staten og drives af Naturstyrelsen. Glæde har lidt samme skæbne som Nørklit, Myrup og Bulbjerg der blev sandet i 1590. Både Thy og Han Herrederne er de dele af landet, der har været mest hærget af sandflugterne gennem tiderne. De kulminerede i 1500-tallet og aftog, indtil de sidst i 1800-tallet var næsten væk. I slutningen af 1800 og begyndelsen af 1900 tallet igangsatte man mange initiativer for at stoppe sandflugten, bl.a. ved at plante klitplantager, som f.eks. Lild Klitplantage.

Der findes forsat typiske hedejendomme med meget sandholdig og næringsfattige jord. Den magre jord og det ringe udbytte har dog tvunget lodsejerne til alternative løsninger gennem tiderne. Mange ejendomme er i dag overgået til fritidsbrug og/fritidsbolig.

Planlægningsprojektet Glæde grænser op til et Natura 2000-område og ligger tæt ved flere. EF-Habitatområde nr. 16: Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg og nr. 44: Lild Strandkær. Derudover EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 13: Østlige Vejler og Ramsar-område nr. 6: Vejlerne og Løgstør Bredning.

De nærmeste Natura 2000-områder til Glæde.

Projektområdet er ca. 271 ha stort og der er store naturværdier i området med ca. 138 ha der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Arealerne har tidligere været drevet med korn, afgræsning eller slæt, men manglende udbytter fra marginaljorder har ført til, at mange af ejendommene er overgået til rekreative anvendelser såsom jagt eller sommerhusbrug. Den største trussel mod biodiversiteten er tilgroning.

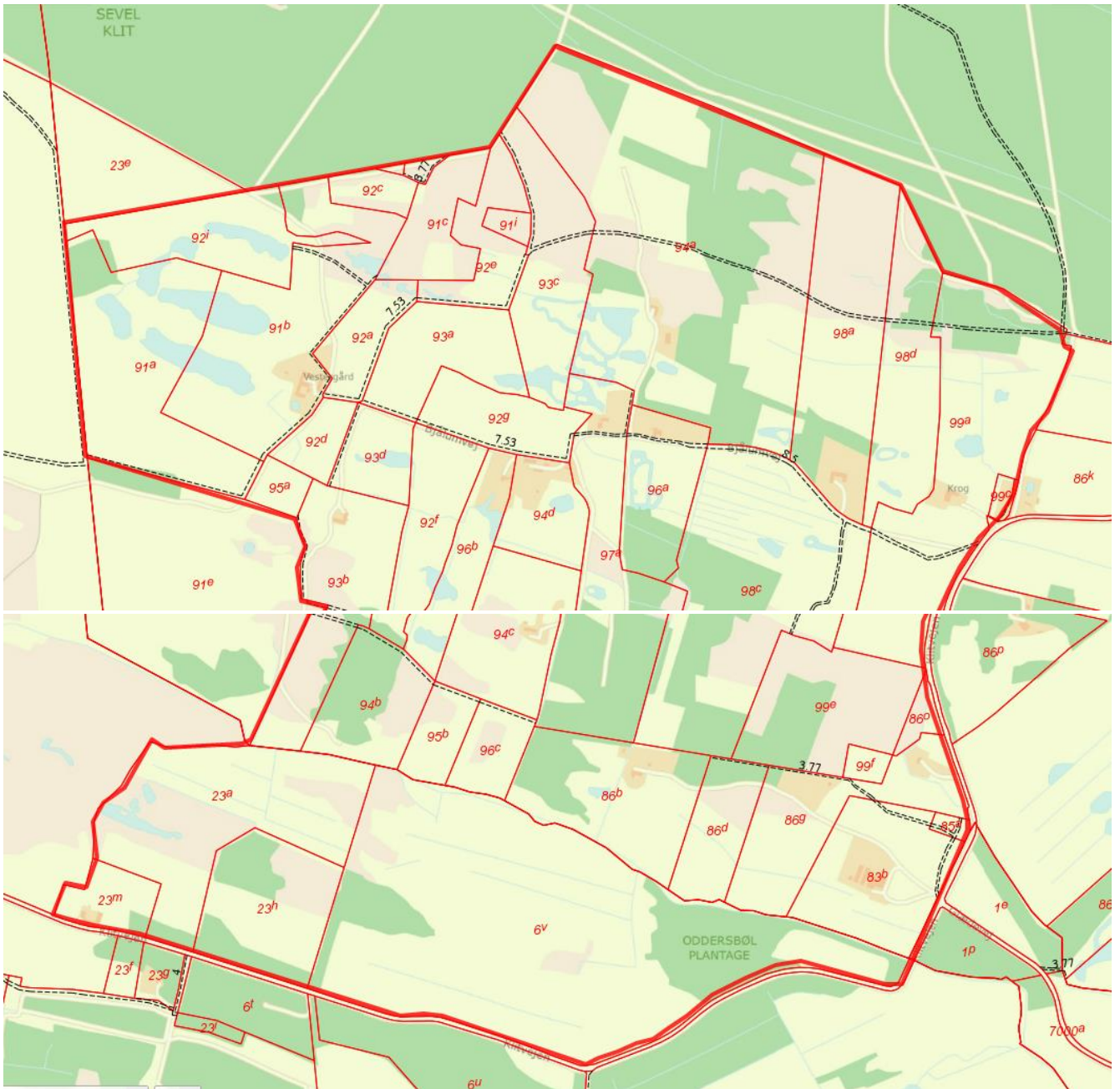
Projektområdet ved Glæde (ca. 271) er optegnet med en rød streg. Naturbeskyttet §3 eng er markeret med grønt, §3 hede er markeret med brunt, §3 mose er markeret med lys blå og §3 søer er markeret med mørk blå.

Lodsejeroversigt

Inden for projektets grænse er der 26 private lodsejere. Enkelte driver landbrug, andre ejendomme er overgået til rekreativ brug såsom jagt og sommerhus.

Nedenfor er listet lodsejerne for hele projektområdet:

Glæde			
Matr. Nr	Hovedejer	Adresse	Post nr.
6v	Anders Kristensen Bundgaard	Gl. Aalborgvej 11	7741 Frøstrup
23a	Ebbe Kloster Hvelplund	Brundvej 23	7700 Thisted
23h	Inger Dorthea Gregersen	Smedebakken 5	7730 Hanstholm
23m	Bente Merete Larsen	Syvhøjevej 80	5260 Odense S
83b, 85a, 86g	John Larsen	Klitvejen 99	7741 Frøstrup
86b, 86d	Thyge Hansen	Enderup Møllevej 18	6760 Ribe
86i	Henrik Kristensen	Teglværksvej 8	7741 Frøstrup
86k	Kent Kjær Urup Hansen	Ivar Huitfeldts Gade 57, st th	8200 Aarhus N
86o, 94a, 98c, 98d, 99e	Mads S Villadsen	Vendbjerg 31	7700 Thisted
91a, 91b, 91c, 91i, 92a, 92c, 92d, 92e, 95a	Nina Erichsen	Bjålumvej 40	7741 Frøstrup
91e	Naturstyrelsen	Haraldsgade 53	2100 København Ø
92f	JR ApS	Toftebakken 20	8250 Egå
92g	Palle Thorleif Cermin Jensen	Håndværkervej 50	7741 Frøstrup
92i, 92n, 94b	Jan Larsen	Opalvej 14	7700 Thisted
93a, 93b, 93d, 95b	Jan Kofod Larsen	Skovvej 38	4944 Fejø
93c	Marian Mette Trab Olsen	Bjålumvej 20	7741 Frøstrup
94c	Nils Thorm Milman	Lindevangen 87 B	2830 Virum
94d	Steffen Krøyer	Kærupvej 8 C	7741 Frøstrup
96a	Boet efter Palle Mørch		
96b	Johan Peter Rasbech	Toftebakken 20	8250 Egå
96c	Thyge Hansen	Enderup Møllevej 18	6760 Ribe
97a	Marian Mette Trab Olsen	Bjålumvej 20	7741 Frøstrup
98a	Jytte Bodil Bidstrup	Johnsens Alle 13	7700 Thisted
99a	Kai Hedegaard Lang	Peder Lykkes Vej 65,1.,-107	2300 København S
99c	Kent Kjær Urup Hansen	Ivar Huitfeldts Gade 57, st th	8200 Aarhus N
99f	John Larsen	Klitvejen 99	7741 Frøstrup

Matrikelkort over området.

Naturundersøgelser

I Glæde er der i 2015 søgt efter forekomst af beskyttelseskrævende arter som er listet på Habitatdirektivets bilag IV, herunder Birkemus, Flagermus og Padder. Derudover er der tidligere lavet et omfattende registreringsarbejde af planter.

Eftersøgning af birkemus

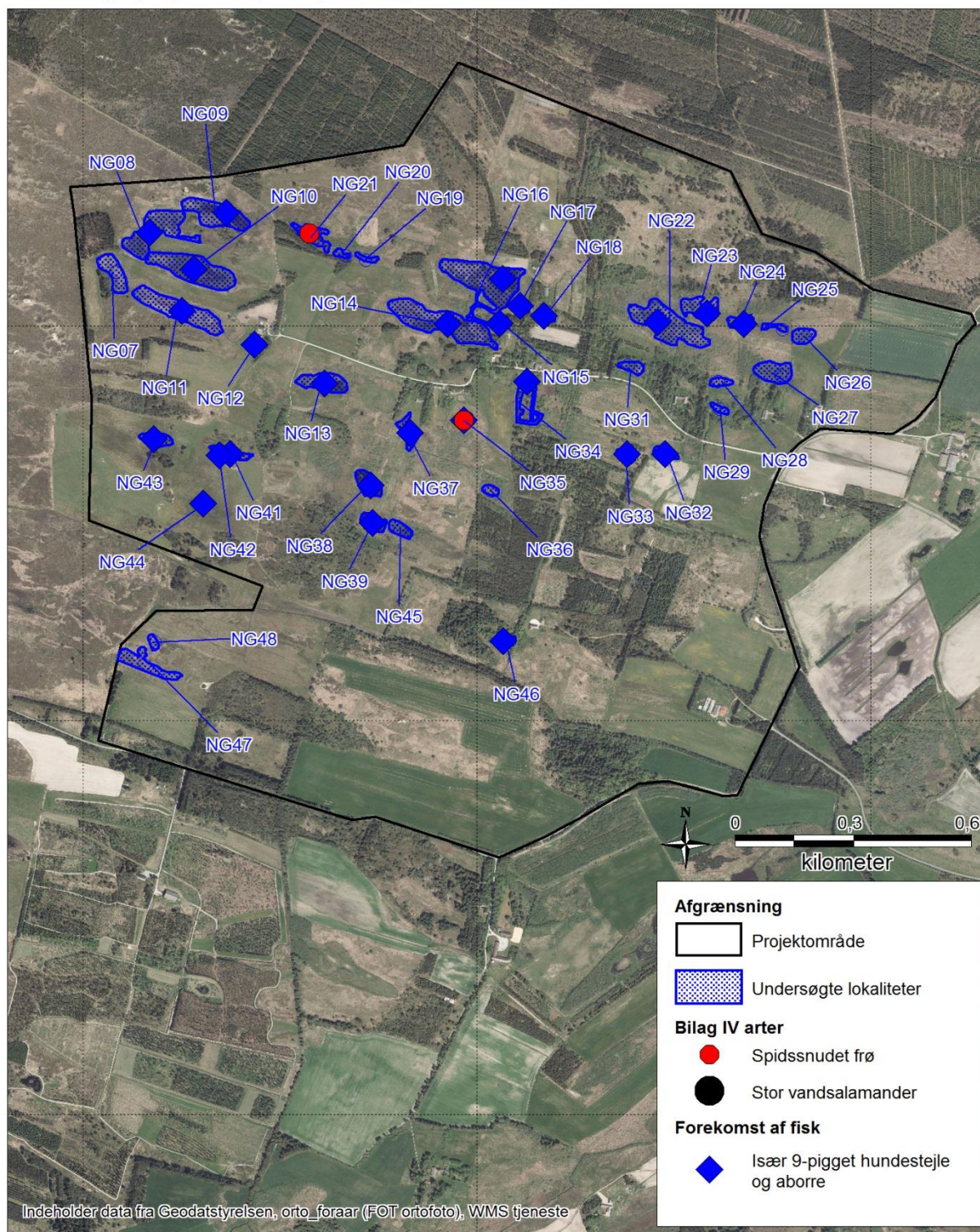
Julie Dahl Møller Consult lavede en eftersøgning af Birkemus med fældefangst i perioden den 11. maj-23. maj 2015. Der blev ikke registreret Birkemus i Glæde, men det vurderes at området rummer egnede habitater og en meget stor lighed til andre lokaliteter med Birkemus. Læs mere om undersøgelsen i bilag 13.

Eftersøgning af flagermus

Dansk Bioconsult v/ Jan Durinck lavede en eftersøgning af flagermus med flagermusdetektorer i perioden den 1. juli - 13. juli 2015. Der blev registreret lyde fra Vandflagermus, Damflagermus, Sydflagermus og Brunflagermus. Der blev registreret et betydeligt antal lyde fra Damflagermus, men der blev ikke fundet ynglekolonier. Området og specielt de åbne vandhuller vurderes, at have en stor betydning for fouragerende flagermus. Læs mere om flagermusundersøgelsen i bilag 12.

Eftersøgning af padder og krybdyr

Amphi Consult v/ Lars Christian Adrados lavede i juni-juli 2015 en eftersøgning af padder og krybdyr ved Myrupgaard. Nedenstående kort viser fundsteder for Spidssnudet frø. Læs mere i bilag 11.

Følgende kort viser forekomsten af sjældne planter, og kommer fra Biologisk Forening for Nordvestjyllands Naturdata og bygger på registreringsarbejde udført for Thisted Kommune i 2012/2013.

Kortet er interaktivt i MapInfo. Thisted Kommune indtaster løbende de sjældne forekomster til Miljøportalen, hvor de efter en kvalitetskontrol bliver offentlig tilgængelige via www.arealinformation.dk

Ideforslag til naturforbedringer

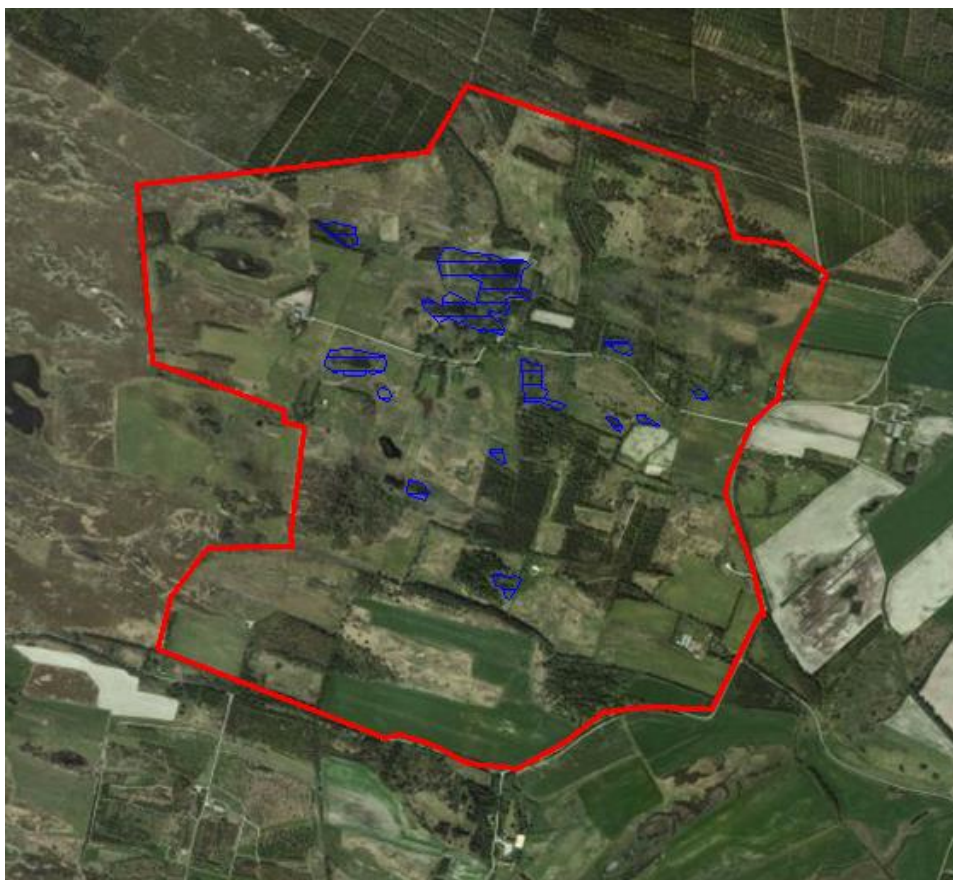
På baggrund af projektets grundige registreringer af dyr og planter i området er der udarbejdet forslag til en naturplan for området. Lodsejernes egne ideer og ønsker er taget med og passer meget godt overens med de beskyttelseshensyn mange plante- og dyrearter kræver.

Herunder er listet relevante forslag til plejetiltag og finansieringsmuligheder for området Glæde:

1) Oprensning af vandhuller

For at fremme levevilkårene for Spidssnudet frø, Stor vandsalamander, Vandflagermus og Damflagermus, og andre dyr med tilknytning til vandhuller, har flere lodsejere ønske om at oprense vandhuller ved rydning eller flis hugning. De på kortet markerede vandhuller og moseområder er

alle under tilgroning og vandspejlet er flere steder helt dækket. Det samlede areal for vandhullerne er ca. 7,7 ha.

Oprensning af vandhuller og moseareal med et samlet areal på 7,7 ha er markeret med blå.

Nødvendige tilladelser: Der skal søges tilladelse hos Thisted Kommune

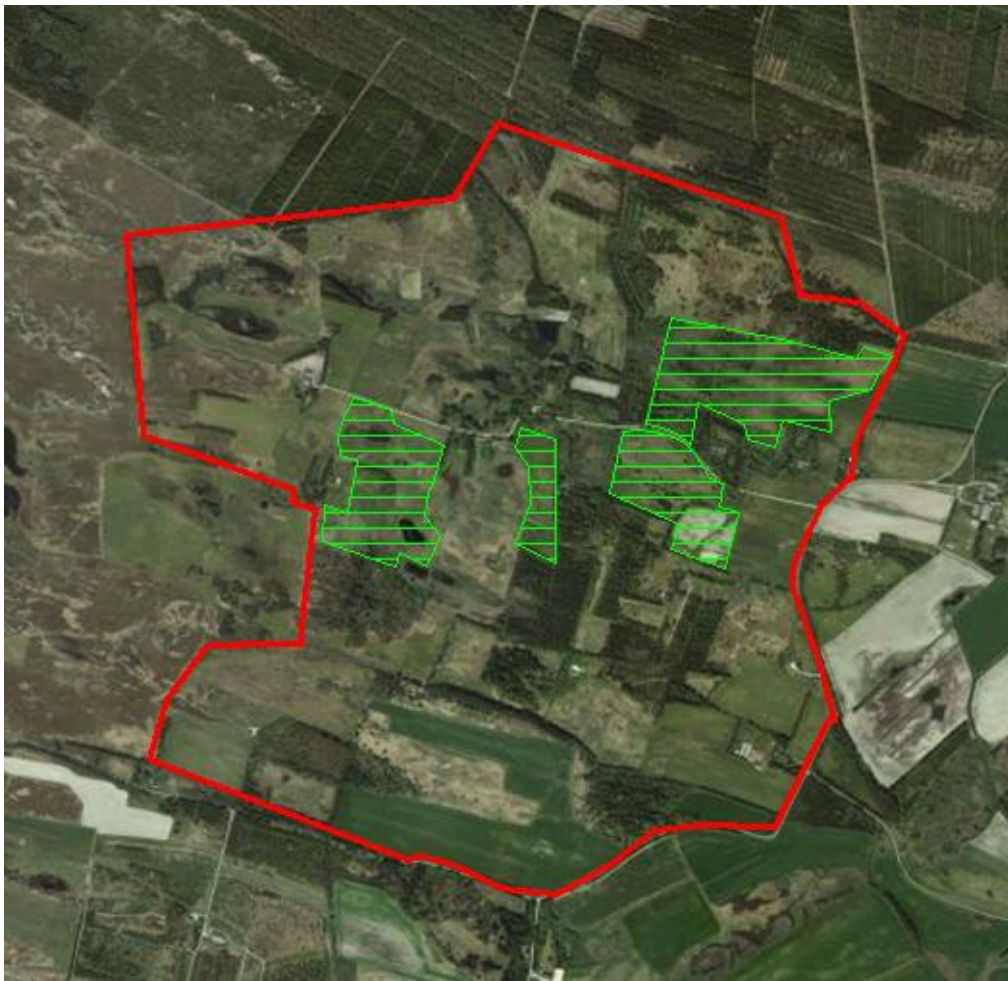
Forslag til finansiering:

- **Etablering af vådområder og vandhuller**
Naturstyrelsen har fra 2003 afsat penge fra jagttegnsmidlerne til etablering af mindre vådområder. Tilskuddet kan kun søges af private ejere af landbrugsjord/skov.
<http://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/jagt/mulighed-for-tilskud/>
- **Jægernes Naturfond**
Fondens formål er at virke for, at bevare danske dyrearter samt disses levesteder nationalt og internationalt, at udnyttelse af naturens ressourcer, herunder specielt ved jagt, foregår på en bæredygtig måde samt at udbrede kendskab til naturen, vildtet og de biologiske processer.
<http://www.jaegernes-naturfond.dk/>
- **Andre private fonde**

2) Rydning og afgræsning naturbeskyttede arealer

Ved Glæde er der flere eksempler på hvorledes bjergfyr og sitkagran selvstår sig i de naturbeskyttede enge og mosearealer, ligesom områderne gror til i pilekrat. For at bevare den naturbeskyttede lysåbne eng og mose er det vigtigt at undgå at området gror til. Den optimale pleje af sådanne arealer er at iværksætte (genoptage) afgræsning af området. Endvidere vil de våde partier og mindre vandhuller have en gavnlig effekt af at kreaturer, får eller heste "tramper" i området og dermed sikrer nye spirings- og levesteder for sjældne planter. Forekomsten af sjældne planter, herunder flere orkidearter, er meget høj i de våde områder og det er derfor meget vigtigt at vegetationen holdes lav, da disse arter ikke tåler skygge og kvælstof. Der drives jagt på de fleste ejendomme. Flere lodsejere har ikke ønske om ændring af de nuværende forhold.

I Glæde bliver flere arealer allerede afgræsset og de holdes dermed lysåbne og her findes der en rig forekomst af sjældne plantearter. Grundet de mange nye fund af sjældne planter og padder, er det foreslået at ca. 30 ha gennemgår en delvis rydning for pil og bjergfyr. Dernæst foreslås det at udføre pleje af arealerne hver sommer med græssende kreaturer. Hvis de foreslåede områder hegnes med henblik på afgræsning, estimeres et brug af 5,3 km hegn. Der kan med stor fordel tænkes pleje af jagtbare dyrearter ind i både rydning og afgræsning.

Områder hvor rydning er nødvendig (ca. 30 ha) for at holde de beskyttede naturområder lysåbne, er markeret med grønt.

Nødvendige tilladelser: Thisted Kommune informeres om at der foretages naturpleje med rydning af bjergfyr, sitka og pil. De fældede træer kan med fordel flishugges og dermed sikre at næringsstofferne kan transporteres væk fra området. Thisted Kommune kan udstede tilladelse til afbrænding af bunker, såfremt det vurderes nødvendigt.

Forslag til finansiering:

- NaturErhvervstyrelsen meddeler, at der ikke åbnes for nye ansøgningsrunder, før den nye regering (jf. folketingsvalget den 18. juni 2015) har meddelt tilsagn herom.
- **Jægerne Naturfond**
Fondens formål er at virke for, at bevare danske dyrearter samt disses levesteder nationalt og internationalt, at udnyttelse af naturens ressourcer, herunder specielt ved jagt, foregår på en bæredygtig måde samt at udbrede kendskab til naturen, vildtet og de biologiske processer.
<http://www.jaegernes-naturfond.dk/>
- **Andre private fonde**

3) Bekæmpelse af invasive arter

I Glæde vil det være oplagt at hver enkelt lodsejer bekæmper de invasive arter løbende. Forstået på den måde, at når der påtænkes ændringer på egen matrikel ryddes for invasive arter og eventuelt nyplantes med hjemmehørende danske arter. Der kan med fordel være flere lodsejere der går sammen om bekæmpelse af invasive arter og laver en fælles plan for rydning og/eller nyplantning. I dette projekt er der ikke udarbejdet en plan for et sådant arbejde, men det estimeres at der samlet er ca. 5 ha der bør/kan fældes og ryddes for sitka, bjergfyr, rynket rose m.m.

På naturstyrelsens hjemmeside er det muligt at finde en liste med arter der er egnede til plantningslokaliteten. For Glæde gælder:

[http://www.plantevalg.dk/SpeciesProfile.aspx?zoneId=1&jordbundstype=3&purpose=2&location=\(497285,6331261\)](http://www.plantevalg.dk/SpeciesProfile.aspx?zoneId=1&jordbundstype=3&purpose=2&location=(497285,6331261))

Nødvendige tilladelser: På naturbeskyttede arealer kræves en tilladelse fra Thisted Kommune.

Forslag til finansiering:

- NaturErhvervstyrelsen meddeler, at der ikke åbnes for nye ansøgningsrunder, før den nye regering (jf. folketingsvalget den 18. juni 2015) har meddelt tilsagn herom.
- Private fonde

4) Tiltag for det jagtbare vildt

Der drives jagt på de fleste arealer i Glæde og lodsejerne har stor interesse i at bevare gode jagtarealer. Der er ikke fundet konkrete forslag til nye tiltag for jagtbare vildtarter, men det er muligt at finde en kombination der forener vildtpleje med pleje af mere lysåbne enge, moser og heder. Det foreslås at finde nogle plejetiltag der kan tilgodese så mange vildtarter som muligt. Naturplejenetværk for Nordvestjylland foreslår, at et samarbejde med lodsejerne og den lokale jagtforening inviterer en vildtforvaltningskonsulent til at gennemgå arealerne.

Budget

Naturplanlægning Glæde, Myrup og Nørklit				
Område Glæde				
	Antal stk. materialer	Sats	D.kr.	Sum
Oprensning af vandhuller				77.000
Rydning og oprensning af søer til gavn for spidssnudet frø, vand- og damflagermus	7,7 ha	10.000-50.000/ha	77.000	
Sikre lysåbne naturarealer				134.100
Rydning af pil, bjergfyr og sitka	29,8 ha	4.500/ha	134.100	
Pleje (afgræsning) af §3 areal				176.200
Hegn incl. led	5,3 km	14 kr./m	74.200	
Strømgiver drevet med solceller	4	8.500	34.000	
Drikkesystem: Vandkar m. pumpe, solceller	4	11.000	44.000	
Fangfold	2	12.000	24.000	
Bekæmpelse af invasive arter				27.500
Rydning og nyplantning	5 ha	5.500/ha	27.500	
Sum				414.800

Alle priser er uden moms.

Naturplejenetværk for Nordvestjylland (NpN) har udarbejdet overstående budget. Der er benyttet estimerede overslag som NpN har udarbejdet efter erfaring med tilsvarende projekter i lokalområdet. Der er ikke hjemtaget egentlige tilbud fra entreprenør, da det kræver en endelig og underskrevet godkendelse af lodsejer og derefter en besigtigelse af relevante udbydere. Et sådant arbejde kan igangsættes efter lodsejernes ønske.

Myrup

Resume af ideforslag

I samarbejde med lodsejerne er der udarbejdet forslag til 8 naturforbedrende tiltag på Myrup. Forslagene er beskrevet i det følgende.

Beskrivelse af området

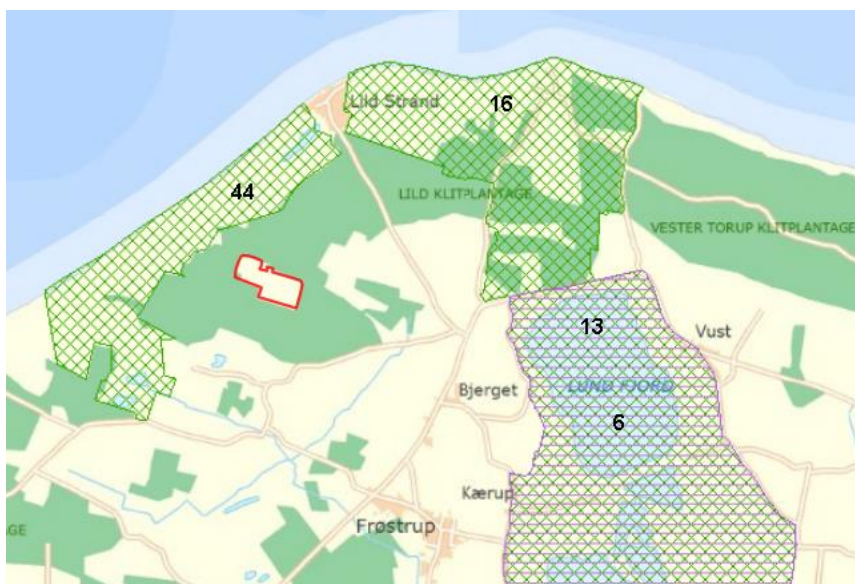
Myrup ligger i Vester Han Herred i det nordlige Jylland i nærheden af den lille by Glæde i Lild Sogn. For 350 år siden var Myrup stadig en landsby med flere gårde og huse. Myrup består i dag kun af en enkelt gård med stuehus og tilhørende ladebygning, Myrupgaard. Ejendommen ejes og drives af Naturfonden Myrupgaard.

Myrup bliver sammen med Nørklit og Bulbjerg nævnt som en af de tre landsbyer, som blev oversandet i 1590. Både Thy og Han Herrederne er de dele af landet, der har været mest hærget af sandflugterne gennem tiderne. De kulminerede i 1500-tallet og aftog, indtil de sidst i 1800-tallet var næsten væk. I slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet igangsatte man mange initiativer for at få stoppet sandflugten, bl.a. ved at plante klitplantager, som fx. Lild Klitplantage.

På hjemmesiden www.myrupfamilien.dk kan du læse mere om landsbyen Myrup og de familier der har boet på Myrup.

Myrupgaard er i dag en typisk hedejendom med langt til naboerne og med meget sandholdig og næringsfattig jord. På alle sider ligger Lild Klitplantage som ejes af staten og drives af Naturstyrelsen Thy.

Naturfonden Myrupgaard ligger tæt ved flere Natura 2000-områder. EF-Habitatområde nr. 16: Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg og nr. 44: Lild Strand og Lild Strandkær. Derudover EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 13: Østlige Vejler og Ramsar område nr. 6: Vejlerne og Løgstør Bredning.

De nærmeste Natura 2000-områder til Naturfonden Myrupgaard.

Store arealer på Naturfonden Myrupgaard er omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3.

Naturfonden Myrupgaards arealer er optegnet med en rød streg. Naturbeskyttet §3 hede er markeret med grøn skravering og naturbeskyttet §3 vandhuller med blå skravering.

Af ejendommens ca. 50 ha bliver omkring 17 ha dyrket, heraf 6 ha med græs og 11 ha brakgræs. Der tages slæt på samtlige 17 ha og på de 6 ha spredes der husdyrgødning og kunstgødning.

På Myrupgaard dyrkes ca. 17 ha af ejendommens arealer. Markerne er markeret med grønt.

Lodsejeroversigt

Ejendommen er beliggende på Klitvejen 139, 7741 Frøstrup og er overgået til en naturfond med navnet: Naturfonden Myrupgaard

Kontaktoplysning:

Naturfonden Myrupgaard

CVR: 34405379

Knud-Allan Knudsen

Villerupvej 5, 7755 Bedsted Thy

Tlf: 97 94 50 25

Naturundersøgelser

I projektperioden er der lavet omfattende undersøgelser af forekomster af sjældne og sårbare planter og dyrearter. Ved Myrupgaard er der i 2015 søgt efter forekomst af beskyttelseskrævende arter som er listet på Habitatdirektivets bilag IV, herunder Birkemus, Flagermus og Padder. Derudover er der i 2015 også lavet et omfattende registreringsarbejde af planter.

Den store naturinteresse som personerne bag Naturfonden Myrupgaard besidder, betyder at der gennem en årrække er lavet opgørelser over blandt andet fugleforekomster. Derudover har ringmærkere fra Nordvestjysk ringmærkningsgruppe foretaget ringmærkning af fugle via ringmærkningscentralen på Statens Naturhistoriske Museum i København.

Landbo Limfjord udarbejdede i 2005 en Naturplan for Myrupgaard. Denne har bidraget med ideer og været det hidtidige grundlag for de nyeste naturforbedrende tiltag på Myrupgaard.

Eftersøgning af birkemus

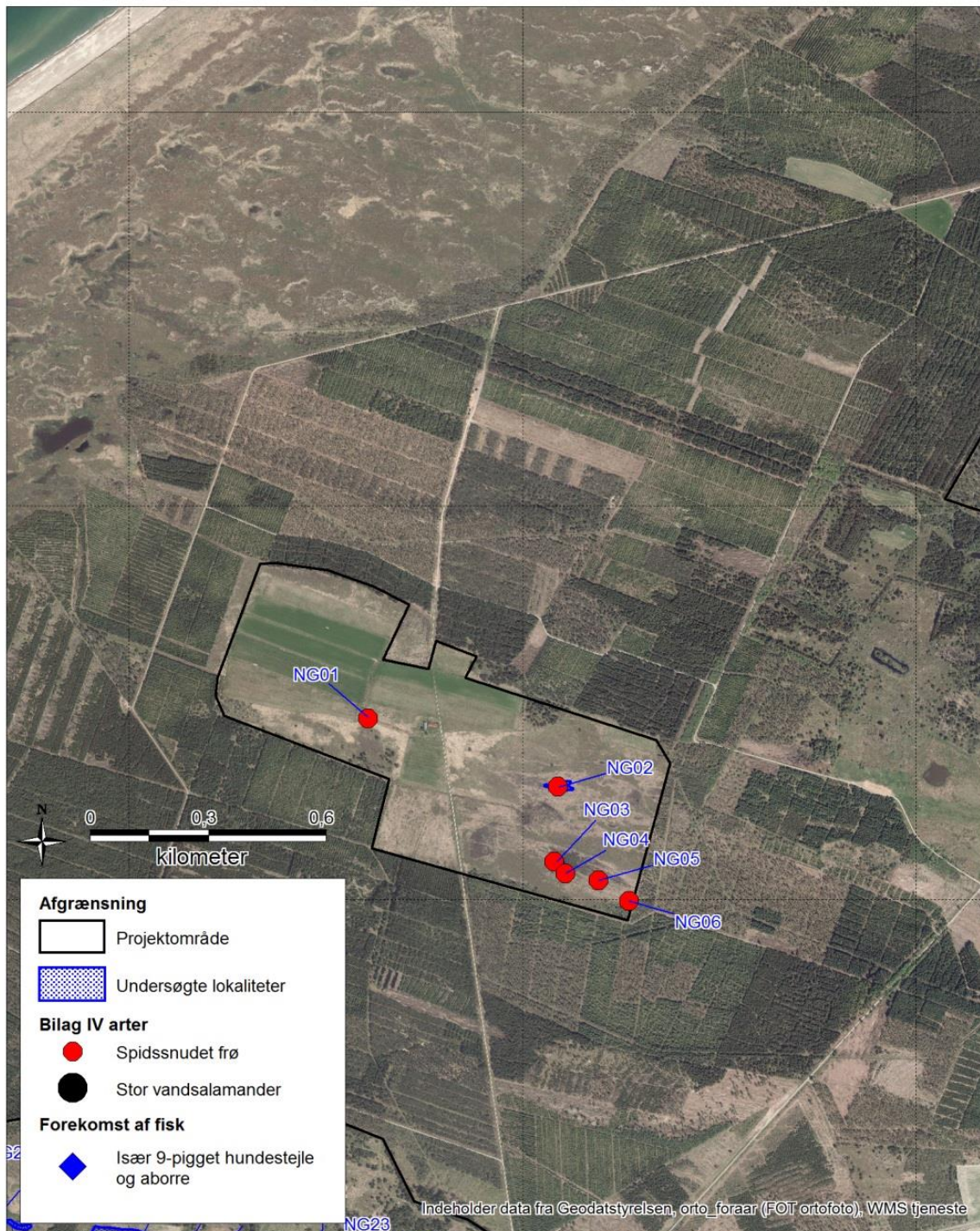
Julie Dahl Møller Consult lavede en eftersøgning af birkemus med fældefangst i perioden den 11. maj-23. maj 2015. Der blev ikke registreret Birkemus ved Myrup. Der blev registreret Dværgspidsmus, Spidsmus og Markmus. Læs mere om undersøgelsen i bilag 13.

Eftersøgning af flagermus

Dansk Bioconsult v/ Jan Durinck lavede en eftersøgning af flagermus med flagermusdetektorer i perioden den 1. juli - 6. juli 2015. Der blev opstillet 5 flagermusdetektorer i 5 nætter og der var kun lavet to optagelser af flagermuselyde. Området er altså helt uden betydning for flagermus. End ikke den lille sø vest for Myrupgaard kunne tiltrække flagermus. Læs mere om flagermusundersøgelsen i bilag 12.

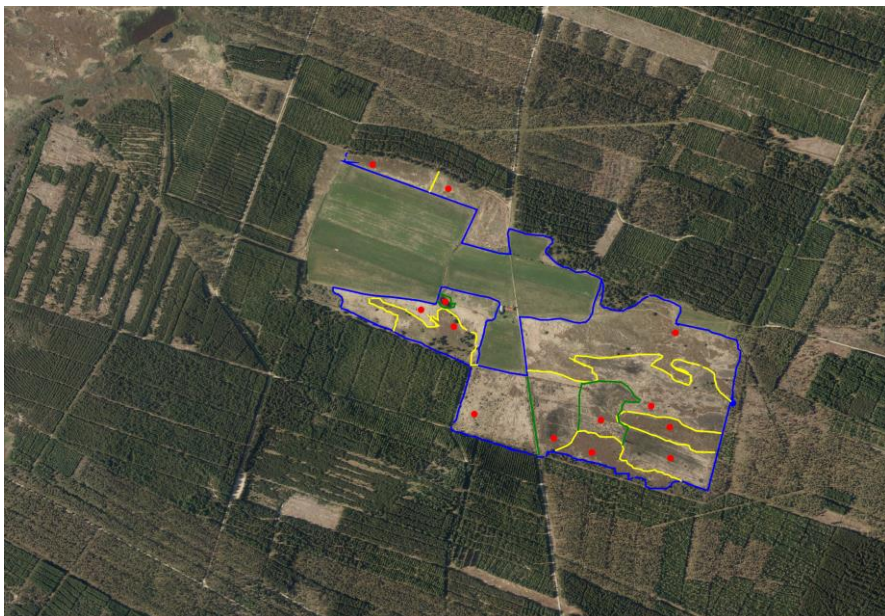
Eftersøgning af padder og krybdyr

Amphi Consult v/ Lars Christian Adrados lavede i juni-juli 2015 en eftersøgning af padder og krybdyr ved Myrupgaard. Nedenstående kort viser fundsteder for Spidssnudet frø. Læs mere i bilag 11.

Botaniske registreringer

Der er foretaget botaniske registreringer på Myrup i perioden juni-juli 2015. Området er blevet inddelt i 13 delområder efter vegetationstype og der er udfyldt feltskemaer for hvert delområde. Plantelister og feltskemaer fremgår af bilag 14.

Knud Knudsen og Jørgen Nordkvist laver botaniske registreringer ved Myrupgaard.

Thisted Kommune indtaster løbende de sjældne forekomster til Miljøportalen, hvor de efter en kvalitetskontrol bliver offentlig tilgængelige via www.arealinformation.dk

Ideforslag til naturforbedringer

På baggrund af projektets grundige registreringer af dyr og planter i området er der udarbejdet forslag til en naturplan for området. Lodsejernes egne ideer og ønsker er taget med og passer meget godt overens med de beskyttelseshensyn mange plante- og dyrearter kræver.

Herunder er listet relevante forslag til plejetiltag og finansieringsmuligheder for området Myrup:

1) Afgræsning af §3 arealer

For at bevare de lysåbne naturbeskyttede arealer er det vigtigt at undgå at området gror til i pil og bjergfyr. Det er også vigtigt at bekæmpe invasive arter som rynket rose. En meget effektiv måde at sikre en optimal pleje af sådanne arealer er at iværksætte kreaturafgræsning af området.

Endvidere vil de våde partier (som har karakter af eng) og de mindre vandhuller som er etableret til gavn for padder, have en gavnlig effekt af at kreaturer "tramper" i området og dermed sikrer nye spirings- og levesteder. Forekomsten af sjældne planter (herunder flere orkidearter) er meget høj på de våde partier og det er derfor meget vigtigt at vegetationen forbliver lav, da disse arter ikke tåler skygge og kvælstof.

I samarbejde med lodsejerne er der udarbejdet forslag om at etablere 1,9 km kreaturhegn på 21,14 ha med henblik på afgræsning. Andre naturområder vurderes også at kunne have gavn af græssende kreaturer der udfører naturpleje.

Lodsejernes ønske om etablering af 1,9 km kreaturhegn med henblik på afgræsning af 21,14 ha §3 hede er markeret med grøn streg. Drikkekar med pumpe drevet af solceller er markeret med grøn stjerne. Strømgiver drevet af solceller er angivet med lilla firkant. Forslag om yderligere hegn er markeret med gul streg.

Det er lodsejernes ønske at benytte en lokal kreaturholder og de vil gerne indgå græsningskontrakt med Jan Bagger Christensen, Strandvejen 65, 7741 Frøstrup. Mobil: 23359468.

Nødvendige tilladelser: Der skal søges tilladelse hos Thisted Kommune.

Forslag til finansiering:

- **Etablering af vådområder og vandhuller**

Naturstyrelsen har fra 2003 afsat penge fra jagttegnsmidlerne til etablering af mindre vådområder. Tilskuddet kan kun søges af private ejere af landbrugsjord/skov.

<http://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/jagt/mulighed-for-tilskud/>

- **Jægerens Naturfond**

Fondens formål er at virke for, at bevare danske dyrearter samt disses levesteder nationalt og internationalt, at udnyttelse af naturens ressourcer, herunder specielt ved jagt, foregår på en bæredygtig måde samt at udbrede kendskab til naturen, vildtet og de biologiske processer.

<http://www.jaegernes-naturfond.dk/>

- **Andre private fonde**

2) Etablering af 2000m² sø

For at fremme levevilkårene for padder og fugle har lodsejerne ønske om at etablere en sø i et område med naturbeskyttet hede. Et vådområde på ca. 2000m² der i dag er tilgroet med pil ønskes omdannet til et reelt vandhul til gavn for padder, fugle og græssende kreaturer. Grundvandet står tydeligvis højt i dette område og det vil være realistisk at der vil kunne stå vand hele året.

Derudover er det vigtigt at kunne fremskaffe rent drikkevand til de kreaturer der udfører naturpleje på arealerne. Her planlægges at etablere en solcelle drevet pumpe der fører vand til et drikkebrug, der står tørt og dermed et stykke væk fra hullet. Hullet undgår dermed at blive tilsølet og unødigt optrampet. Endvidere tages også hensyn kreaturerens sundhed mht. orme og dårlige klove.

Ønsket placering af nyt vandhul på ca. 2000 m² er markeret med blå. Placering af drikkebrug og solcelledrevet pumpe er markeret med grøn stjerne.

Nødvendige tilladelser: Der skal søges tilladelse hos Thisted Kommune

Forslag til finansiering:

- **Etablering af vådområder og vandhuller**

Naturstyrelsen har fra 2003 afsat penge fra jagttegnsmidlerne til etablering af mindre vådområder. Tilskuddet kan kun søges af private ejere af landbrugsjord/skov.

<http://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/jagt/mulighed-for-tilskud/>

- **Jægerens Naturfond**

Fondens formål er at virke for, at bevare danske dyrearter samt disses levesteder nationalt og internationalt, at udnyttelse af naturens ressourcer, herunder specielt ved jagt, foregår på en bæredygtig måde samt at udbrede kendskab til naturen, vildtet og de biologiske processer.

<http://www.jaegernes-naturfond.dk/>

- **Andre private fonde**

3) Etablering af skovbryn

Naturfonden Myrupgaard er omkranset af statsskov med produktion af nåletræer. Lodsejerne har ønske om at etablere skovbryn langs med statsskoven, og den følgende skitse er en begyndelse på denne etablering. Yderligere etablering af skovbryn skal ske i tæt samarbejde med nabomatriklerne der ejes af staten. Endvidere kan forslaget om etablering af mere skovbryn fremføres i forbindelse med udarbejdelse af den kommende driftsplan som Naturstyrelsen Thy skal lave for nabomatriklerne i efteråret 2015.

Med orange er markeret forslag om etablering af ca. 1 ha skovbryn.

Det ønskede skovbryn skal bestå af naturligt hjemmehørende arter og med mange løvtræer og buske. Arter med bær fx slåen, hvidtjørn, fuglekirsebær, mirabel, alm. hylde og benved vil være til gavn for fuglelivet. Blomsterrige arter fx hvidtjørn, lind, seljepil, æble, fuglekirsebær og mirabel er vigtige for insekter. Derudover foreslås en variation med arter der kan blive gamle fx eg og lind. På naturstyrelsens hjemmeside er det muligt at finde en liste med arter der er egnede til plantningslokaliteten. For Myrupgaard gælder:

[http://www.plantevalg.dk/SpeciesProfile.aspx?zoneid=1&jordbundstype=3&purpose=2&location=\(497285,6331261\)](http://www.plantevalg.dk/SpeciesProfile.aspx?zoneid=1&jordbundstype=3&purpose=2&location=(497285,6331261))

Nødvendige tilladelser: Der skal søges tilladelse hos Thisted Kommune og Naturstyrelsen som nabo informeres.

Forslag til finansiering:

- "Plant for vildtet" er en tilskudsordning fra naturstyrelsen, der giver tilskud til plantning af træer og buske til gavn for vilde dyr i det åbne land. Der gives tilskud på 75% af planteprisen til 39 forskellige planterarter. Der er ansøgningsfrist to gange om året; den 31. oktober og 30. april. Information og ansøgningskema findes her:
<http://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/jagt/mulighed-for-tilskud/plant-for-vildtet/>
- "Plant for Birkemusen". I udvalgte kommuner (herunder Thisted Kommune) kan man få tilskud på 90% til indkøb, hvis man planter de planter, der giver birkemus et godt levested. Beplantningen bør primært bestå af buske (ca. 80% af arealet), da de kan være med til at sikre fødegrundlaget for birkemusen. Information og ansøgningskema findes her: <http://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/jagt/mulighed-for-tilskud/soeg-tilskud-til-at-hjaelpe-birkemusen/>
- HedeDanmark "Læplantning med kollektivt tilskud". Via lokale plantningsforeninger (Plantning & Landskab, Thisted) tilbydes med 5-6 års mellemrum tilskud på op til 60% til etablering og 3 års pleje af læhegn og småplantninger. Ansøgninger udarbejdes af den lokale plantningsforening i samarbejde med HedeDanmark.
<http://www.hededanmark.dk/page9001.aspx?q=l%C3%A6plantning>

4) Bekæmpelse af invasive arter

På arealerne der tilhører Myrupgaard er der flere eksempler på hvorledes bjergfyr og sitkagran selvstår sig i de naturbeskyttede hedearealer. Derudover vokser der gråpil flere steder som breder sig og skygger for de lavt voksende planterarter. Det vil være en stor gevinst for naturområdet at træerne og pilebuske fældes og fjernes fra ejendommen. Dermed sikres heden lysåben og de sjældne plantearter bliver ikke skygget væk. Lodsejerne har ønsket om at enkelte træer bliver stående som rasteplass og udsigtspost for fugle og derudover at flere fyrretræer i periferien af arealerne bliver stående og danner en form for skovbryn til statens plantager.

Områder hvor rydning af invasive arter er foreslået er markeret med grønt.

Nødvendige tilladelser: Thisted Kommune informeres om at der foretages naturpleje med fældning af bjergfyr, sitka og pil. De fældede træer kan med fordel flises og dermed sikre at næringsstofferne kan transporteres væk fra området. Thisted Kommune kan udstede tilladelse til afbrænding af bunker, såfremt det vurderes nødvendigt.

Forslag til finansiering:

- NaturErhvervstyrelsen meddeler, at der ikke åbnes for nye ansøgningsrunder, før den nye regering (jf. folketingsvalget den 18. juni 2015) har meddelt tilsagn herom.
- Private fonde

5) Ændring af hydrologi

De sydelige enge og hedearealer (§3 arealer) er i vinterperioden meget vandmættede og der står flere steder vand på arealerne. Grundet tidligere forsøg på opdyrkning eksisterer der fortsat mange kunstige kanaler i området. Disse kan med fordel afblændes ved deres udløb til den grøft der danner skel til naboarealerne. Dermed kan der opnås en højere vandstand også i sommerperioden til gavn for planter og dyreliv.

Nødvendige tilladelser: Der skal søges tilladelse hos Thisted Kommune

Forslag til finansiering: Omkostningen vurderes at være relativ lille og kan evt. indgå i andre tiltag i området (ex. gravning af ny sø).

6) Etablering af enkeltstående træer i det åbne landskab

Lodsejerne har ønske om at etablere små områder med enkeltstående træer hovedsagligt til gavn for fugle- og dyrelivet.

Nødvendige tilladelser: Der skal søges tilladelse hos Thisted Kommune

Forslag til finansiering:

- "Plant for vildtet" er en tilskudsordning fra naturstyrelsen, der giver tilskud til plantning af træer og buske til gavn for vilde dyr i det åbne land. Der gives tilskud på 75% af planteprisen til 39 forskellige planterarter. Der er ansøgningsfrist to gange om året; den 31. oktober og 30. april. Information og ansøgningskema findes her: <http://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/jagt/mulighed-for-tilskud/plant-for-vildtet/>
- "Plant for Birkemusen". I udvalgte kommuner (herunder Thisted Kommune) kan man få tilskud på 90% til indkøb, hvis man planter de planter, der giver birkemusen et godt levested. Bepantningen bør primært bestå af buske (ca. 80% af arealet), da de kan være med til at sikre fødegrundlaget for birkemusen. Information og ansøgningskema findes her: <http://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/jagt/mulighed-for-tilskud/soeg-tilskud-til-at-hjaelpe-birkemusen/>
- HedeDanmark "Læplantning med kollektivt tilskud". Via lokale plantningsforeninger (Plantning & Landskab, Thisted) tilbydes med 5-6 års mellemrum tilskud på op til 60% til etablering og 3 års pleje af læhegn og småplantninger. Ansøgninger udarbejdes af den lokale plantningsforening i samarbejde med HedeDanmark. <http://www.hededanmark.dk/page9001.aspx?q=l%C3%A6plantning>

7) Skabe sammenhæng til øvrige naturområder

Naturfonden Myrupgaard ligger som en ø omkranset af nåletræsplantage. Det vil være oplagt at sikre muligheder for passage af flora og fauna til andre naturområder. Dermed sikre genetisk udveksling og indavl undgås. Dette kan naturligvis kun ske via naboens arealer. Derfor anbefales det at indgå i et samarbejde med Naturstyrelsen Thy angående udarbejdelse af en fremtidig naturplan for området. Derover har der tidligere været et direkte udsyn fra Myrupgaard til Vesterhavet. Denne er forsvundet efterhånden som nåletræsplantagerne på statens arealer er vokset op. Naturstyrelsen skal udarbejde nye driftsplaner for Lild Plantage i efteråret 2015 og her vil NpN være behjælpelige med at fremføre idéforslag til driftsplanen.

8) Landbrugsdrift overgår til naturareal med græsning

Af ejendommens ca. 50 ha bliver omkring 17 ha dyrket, heraf 6 ha med græs og 11 ha brakgræs. Der tages slæt på samtlige 17 ha og på de 6 ha spredes der husdyrgødning og kunstgødning. Det vil være gavnligt for naturen at driften overgår til økologi, men dette har lodsejerne hidtil fravalgt da der med sikkerhed ikke vil blive produceret nok til slæt. Derfor vil den bedste anbefaling være at arealerne overgår til græsning. Efter samtale med lodsejerne ligger dette forslag langt ude i fremtiden og der er ikke udarbejdet et konkret forslag.

Budget

Naturplanlægning Glæde, Myrup og Nørklit				
Område Myrup				
	Antal stk. materialer	Sats	D.kr.	Sum
Afgræsning af §3 areal				58.100
Hegn incl. 4 led	1,9 km	14 kr./m	26.600	
Strømgiver drevet med solceller	1	8.500	8.500	
Drikkesystem: Vandkar m. pumpe, solceller	1	11.000	11.000	
Fangfold	1	12.000	12.000	
Etablering af 2000m² sø				50.000
Paddevenlig sø som også kan bruges til drikkevand til kreaturer	1 stk		50.000-75.000	
Etablering af skovbryn				35.000
Beplantningsareal	1 ha	20.000/ha	20.000	
Indhegning	600 m	25/m	15.000	
Bekæmpelse af invasive arter				9.000
Rydning af bjergfyr (80 % rydning)	2 ha	4.500/ha	9.000	
Sum				152.100

Alle priser er uden moms

Naturplejenetværk for Nordvestjylland (NpN) har udarbejdet overstående budget. Der er benyttet estimerede overslag som NpN har udarbejdet efter erfaring med tilsvarende projekter i lokalområdet. Der er ikke hjemtaget egentlige tilbud fra entreprenør, da det kræver en endelig og underskrevet godkendelse af lodsejer og derefter en besigtigelse af relevante udbydere. Et sådant arbejde kan igangsættes efter lodsejernes ønske.

Nørklit

Resume af ideforslag

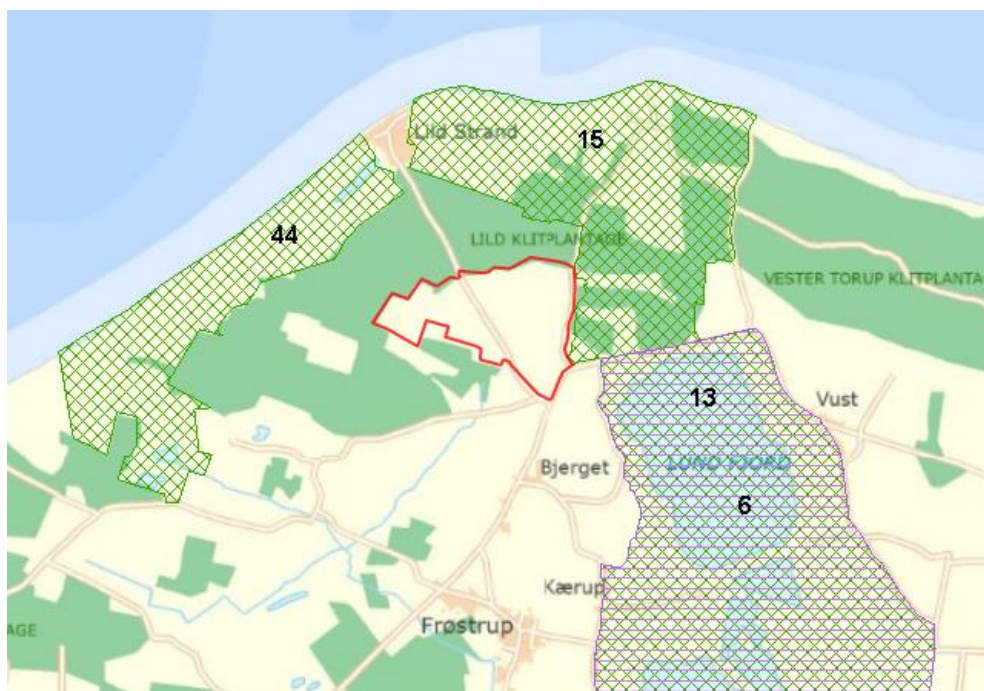
Der er udarbejdet forslag til 6 naturforbedrende tiltag i Nørklit. Forslagene er beskrevet i det følgende.

Beskrivelse af området

Nørklit ligger i det nordlige Jylland i nærheden af landsbyen Bjerget og kystbyen Lild Strand i Lild Sogn. Området ved Nørklit har tidligere fungeret som en landsby med flere gårde, huse og skole. På alle sider ligger Lild Klitplantage som ejes af staten og drives af Naturstyrelsen. Nørklit bliver sammen med Myrup og Bulbjerg nævnt som en af de tre landsbyer, som er blevet oversandet i 1590. Både Thy og Han Herrederne er de dele af landet, der har været mest hærget af sandflugterne gennem tiderne. De kulminerede i 1500-tallet og aftog, indtil de sidst i 1800-tallet var næsten væk. I slutningen af 1800 og begyndelsen af 1900 tallet igangsatte man mange initiativer for at få stoppet sandflugten, bl.a. ved at plante klitplantager, som f.eks. Lild Klitplantage.

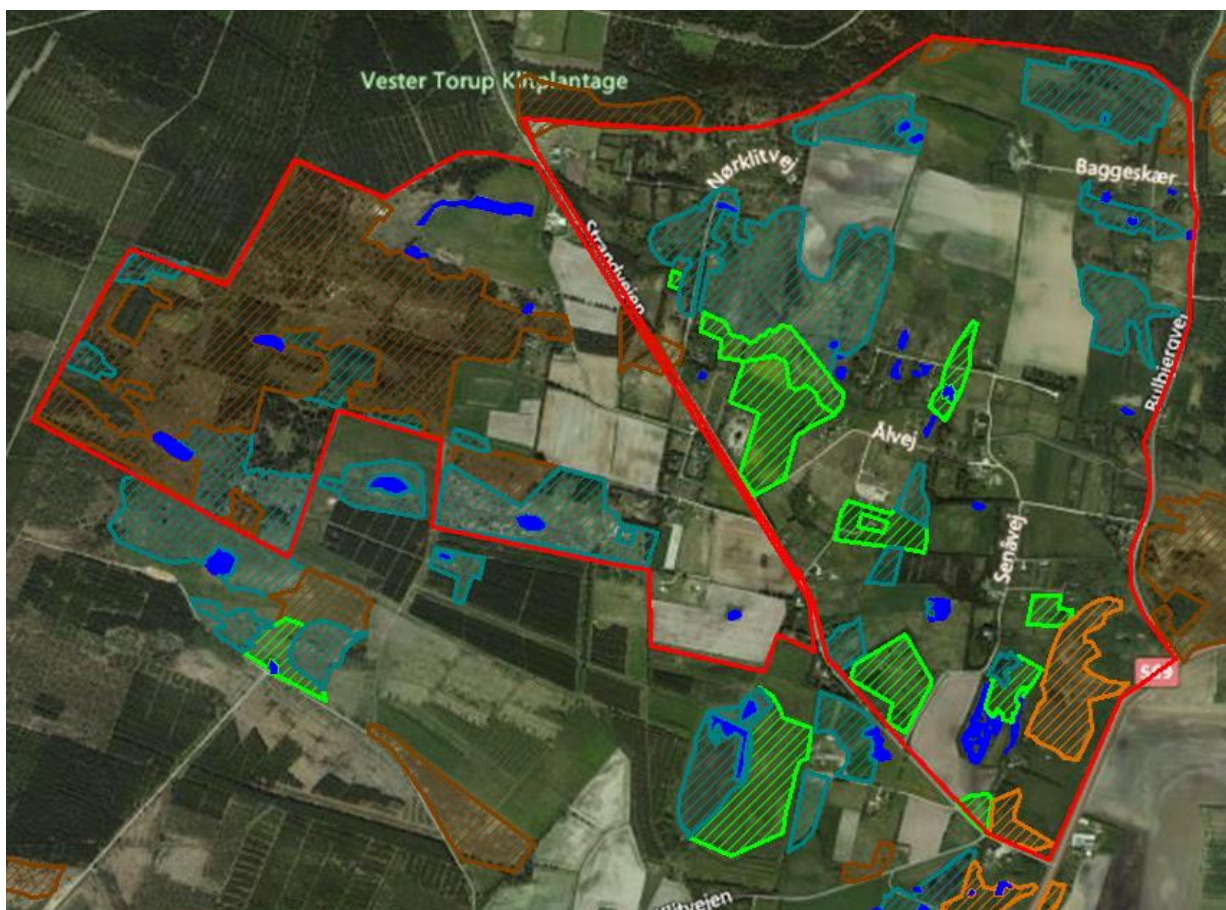
Der findes forsat typiske hedejendomme med meget sandholdig og næringsfattige jord. Den magre jord og det ringe udbytte har dog tvunget lodsejerne til alternative løsninger gennem tiderne. Mange ejendomme er i dag overgået til fritidsbrug og/fritidsbolig. Hanstholm Kommune åbnede i 1960'erne mulighed for, at landbrugsejendommene kunne udstykke de mest ufrugtbare jorder til sommerhusgrunde. I dag er der bygget sommerhus på ca. 90 procent af de udstykkede grunde.

Planlægningsprojektet Nørklit ligger tæt ved flere Natura 2000-områder. EF-Habitatområde nr. 16: Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg og nr. 44: Lild Strandkær. Derudover EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 13: Østlige Vejler og Ramsar-område nr. 6: Vejlerne og Løgstør Bredning.

De nærmeste Natura 2000 områder til Nørklit.

Projektområdet er ca. 322 ha stort og der er store naturværdier i området med ca. 123 ha der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Arealerne har tidligere været drevet med kartofler, korn, afgræsning eller slæt, men manglende udbytter fra marginaljorder har ført til, at mange af ejendommene er overgået til rekreative anvendelser såsom jagt eller sommerhusbrug. Den største trussel mod biodiversiteten er tilgroning.

Projektområdet ved Nørklit (ca. 322 ha) er optegnet med en rød streg. Naturbeskyttet §3 eng er markeret med grønt, §3 hede er markeret med brunt, §3 mose er markeret med lys blå, §3 søer er markeret med mørk blå og §3 overdrev er markeret med orange.

Lodsejeroversigt

Inden for projektets grænse er der 120 lodsejere. Enkelte driver landbrug, andre ejendomme er overgået til rekreativ brug såsom jagt og sommerhus. Hovedparten af sommerhusene er udstykket fra landbrugsejendomme hvor de sandede og meget fugtige jorder med ringe udbytte udgik af landbrugsdriften. Hanstholm Kommune lavede en lokalplan for sommerhusområdet (lokalplan 5.8 nørklit-kæret) pr. 06.09.1984 som fortsat er gældende for området.

I sommerhusområdet er der organiseret 2 grundejerforeninger med hver en bestyrelse:

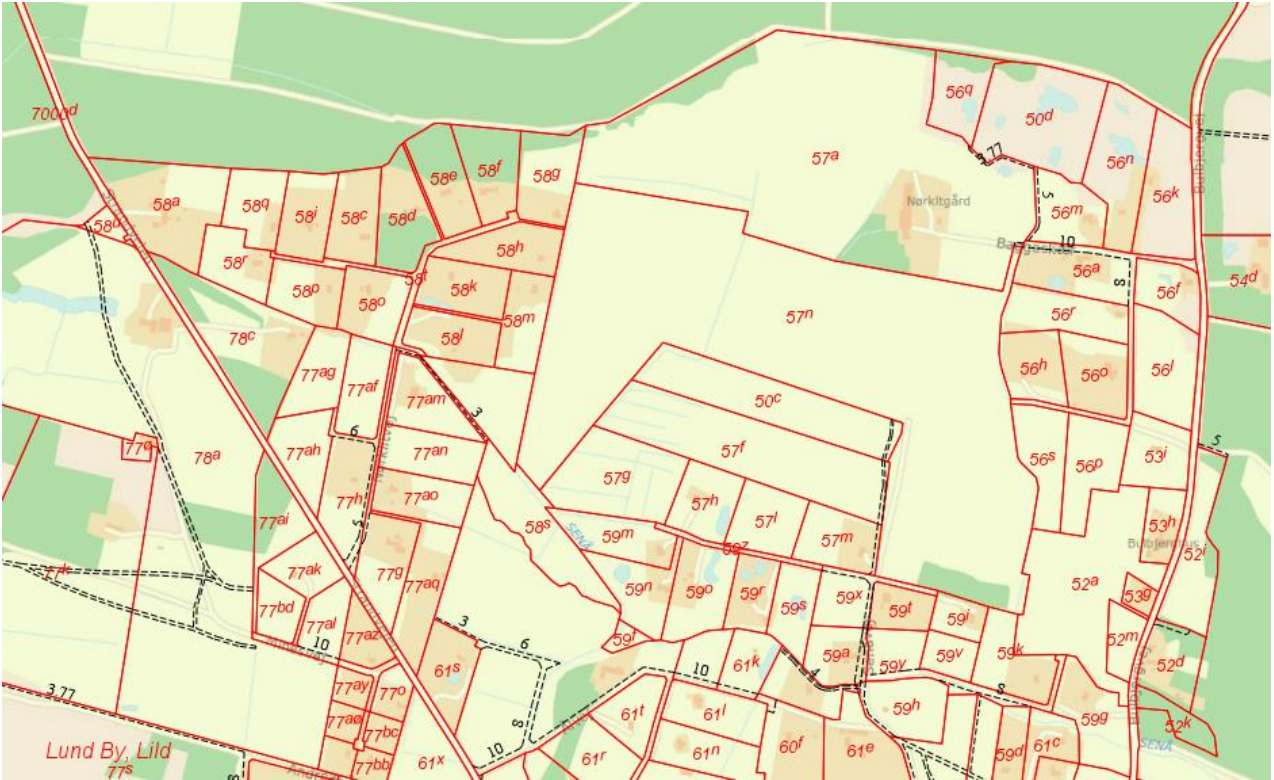
- 1) Senåvej og Ålvej
- 2) Nørklitvej

Nedenfor er listet lodsejerne for hele projektområdet:

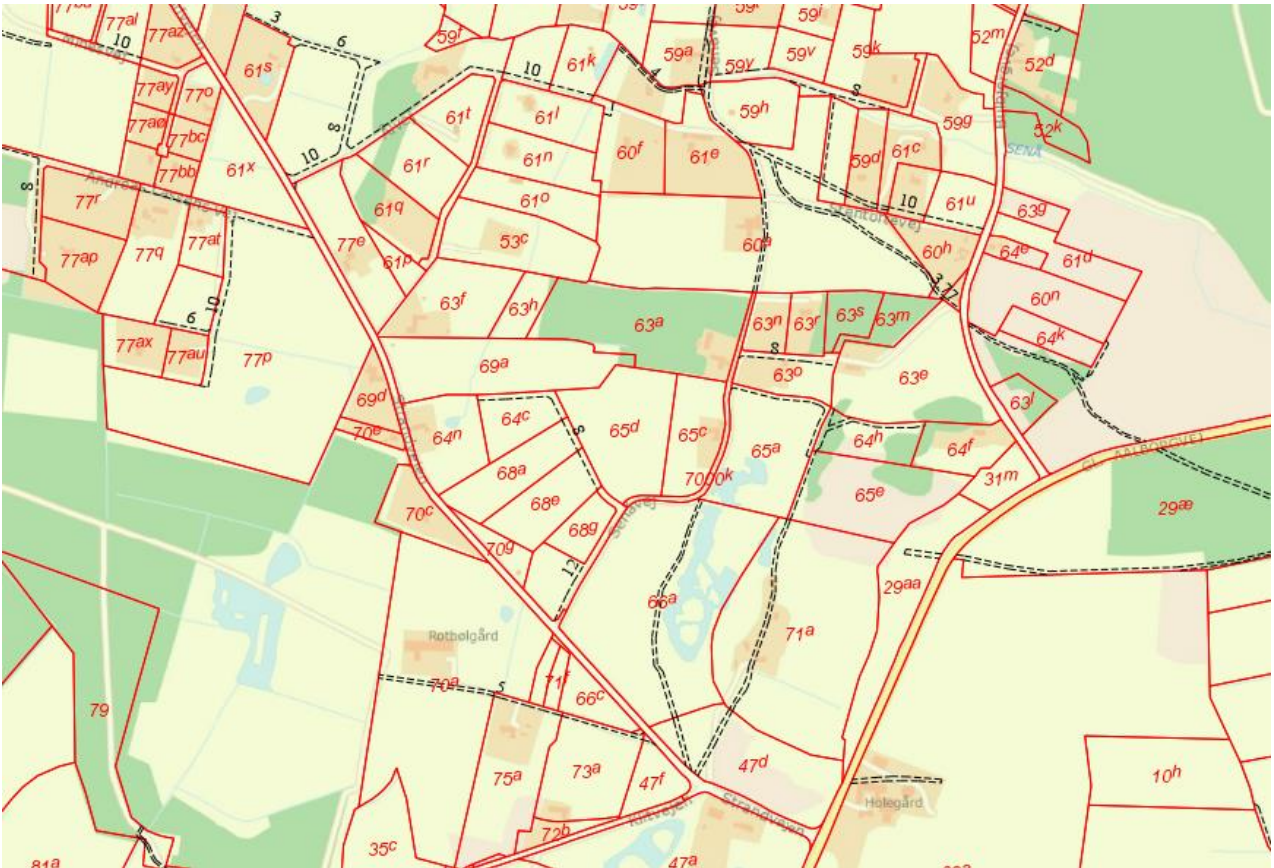
Nørklit			
Matr. Nr.	Hovedejer	Adresse	Post nr.
29aa	Bertel Bliksted	Gl. Aalborgvej 100	7741 Frøstrup
31m, 64f, 64h	Henny Agnethe Olsen	Fjordvej 9	4720 Præstø
47d	Morten Dolmer Christensen	Abildvang 100	2700 Brønshøj
50c, 65a	Thomas Høgh Kristensen	Møgelvej 39,1.,-6	7752 Snedsted
50d, 56n, 56q	Martin Andreas Jarl	Saltholmsgade 3,st	8000 Aarhus C
52a	Henrik Fihl	Højstrupvej 120	7742 Vesløs
52m	Hanne Søjberg	Bulbjergvej 20	7741 Frøstrup
53c	Jens Erik Bliksted Andersen	Strandvejen 28	7741 Frøstrup
53g	Lisbeth Keller Sørensen	Bulbjergvej 21	7741 Frøstrup
53h	ENERGIENS HUS ApS	Slagelsevej 47	4180 Sorø
53i	MAGNUS INVEST SEJLHUSENE ApS	Anlægsgade 34	7870 Roslev
56a	Jens Erik Pedersen	Baggeskær 8 A	7741 Frøstrup
56f	Jens Langballe Førby	Bondehavevej 66	2880 Bagsværd
56h	Birthe Mikkelsen	Linde Alle 30	2600 Glostrup
56k	Birthe Høyer	Vårsvej 16	9800 Hjørring
56l	Bodil Agnethe Bruun Christensen	Hæsumvej 18	9530 Støvring
56m	Else Marianne Nielsen	Havmarken 11	8700 Horsens
56o	Asta Frida Nørregaard Torrild	Baggeskær 10	7741 Frøstrup
56p	Ivar Bak	Toften 22	6040 Egtved
56r	Bjarne Jan Jul Petersen	Baggeskær 8 B	7741 Frøstrup
56s	Martin Wigotski Bielefeldt	Livjærgade 20,1. th	2100 København Ø
57a	Ellen Åkerstrøm	Baggeskær 6	7741 Frøstrup
57f, 60a, 61g	Hans Ulrik Pedersen	Senåvej 21	7741 Frøstrup
57g, 59f,61b, 61x, 61y	Carl Jørgen Nielsen	Vinkelvej 11	8544 Mørke
57h	Bent Ovesen	Søboparken 29	5600 Faaborg
57l, 57m	Gunhild Øeby Nielsen	Bavnevej 184	8930 Randers NØ
57n	Rasmus Åkerstrøm	Glædevej 20	7741 Frøstrup
58a, 58s, 58t, 58u	Liselotte Mouritsen	Strandvejen 56	7741 Frøstrup
58c	Kristine Keller	Provst Lønstrups Vej 10	7500 Holstebro
58d	Knud Schjødte	Linnemannsgade 5	7100 Vejle
58e	Christen Kirk Axelsson	Bakkevej 14 B	2830 Virum
58f	Palle Kristensen Kirk	Karetmagervej 11	8920 Randers NV
58g	Michael Wedel Sørensen	Strandlystvej 29	3600 Frederikssund
58h	Dagny Elisabeth Høgh	Ahornvej 14	8800 Viborg
58i	Bente Gravgaard	Kaj Munks Vej 12	8600 Silkeborg
58k	Lars Hylling Axelsson	Vældegårdsvej 41	2820 Gentofte
58l, 58n	Elsemarie Kampmann	Malmtoften 2	2830 Virum

58m	Jessie Elisabeth Havshøj	Kringelvej 10	8543 Hornslet
58o	Søren Bonde Kanstrup	Bangsboparken 33	8541 Skødstrup
58p	Hans Jacob Nesager	Gjerdesager 13	3540 Lynge
58q	Kristian Poulsen Sønderkov	Winthersvænge 3	7700 Thisted
58r	Eva Harbo Rønn	Humlevænget 13	3480 Fredensborg
59a	Nina Rosenvinge Plenge	Gunderødvej 36	2980 Kokkedal
59d	Hans Johannes Votborg	Knudsbjergvej 46	7700 Thisted
59g	Gerda Dissing	Bysmedevej 58	8381 Tilst
59h	Arvid Mose Bruun	Klim Markvej 55	9690 Fjerritslev
59i	Lise Hygum Hansen	Skovvej 4	7741 Frøstrup
59k	Lindy Preben Andersen	Krægpøtvej 155	7730 Hanstholm
59l	Birgit Ravn Wigotski	Wildersgade 2 B,3. th	1408 København K
59m	Kjeld Mørk	Ubberupvej 16	4350 Ugerløse
59n	Søren Riis Pedersen	Parkvej 147,1. tv	2630 Taastrup
59o	Kjeld Koldborg Kristensen	Thorsgade 6,st	7700 Thisted
59r, 59s	Bent Silberg	Senåvej 35	7741 Frøstrup
59t	Ebbe Pilgaard	Fårbækvej 5	8990 Fårup
59v	Carsten Michael Jacobsen	Sønderskovvej 233	9362 Gandrup
59x	Johnny Vad	Thistedvej 43	9460 Brovst
59y	Erik Herluf Petersen	Granlygårdsvej 26	4400 Kalundborg
60b	Peder Kristian Hansen	Fårupvej 112	8471 Sabro
60c	Flemming Appelon Christiansen	Pilbrodalen 19	8660 Skanderborg
60f	Frank Martinsen	Kirkebakken 20	7120 Vejle Øst
60h, 61u	Ole Sten Andersen	Bulbjergvej 11	7741 Frøstrup
61c	Jytte Bonde Nielsen	Helga Pedersens Gade 3,2,-,4	8000 Aarhus C
61e	DEN SELVEJENDE INSTITUTION BULBJERG		Håndværkervej 16
61k	Margit Nielsen	Brydehøjvej 52	7741 Frøstrup
61l	Jens Carl Bertelsen	Fakkegravvej 46	8462 Harlev J
61n	Lasse Hvam Jensen	Solhøjvej 12	7140 Stouby
61o	Aase Neesgaard Jensen	Bøgevænget 10	7700 Thisted
61p, 77e	Janni Rikke Thisted-Jensen	Tustrup Møllevej 1	9520 Skørping
61q	Sisse Astrid Dalsgaard	Koglevænget 10	7000 Fredericia
61r	Anne Hald-McLean	F-75007 Paris	
61s	Carsten Valdemar Helm- Petersen	Brydehøjvej 52	8462 Harlev J
61t	Malene Tjott Villumsen	Gormsvej 6	2960 Rungsted Kyst
63a, 63h	Arne Kristian Bøjer Pedersen	Senåvej 15	7741 Frøstrup
63e	Jens Frederik Schjødt	Edithsvej 25	8220 Brabrand
63f	Eva Strøm Lapointe	Strandvejen 22	7741 Frøstrup
63m, 63s	Karen Elmoose Fousing	Åbenrågade 17,2. tv	8000 Aarhus C
63n	Preben Tonnisen	Nibevej 210	9530 Støvring
63o	Jens Knud Sørensen Meldgaard	Kløvervej 16	7700 Thisted
63r	Birgitte Østergård Jensen	Gl. Aalborgvej 91	7741 Frøstrup

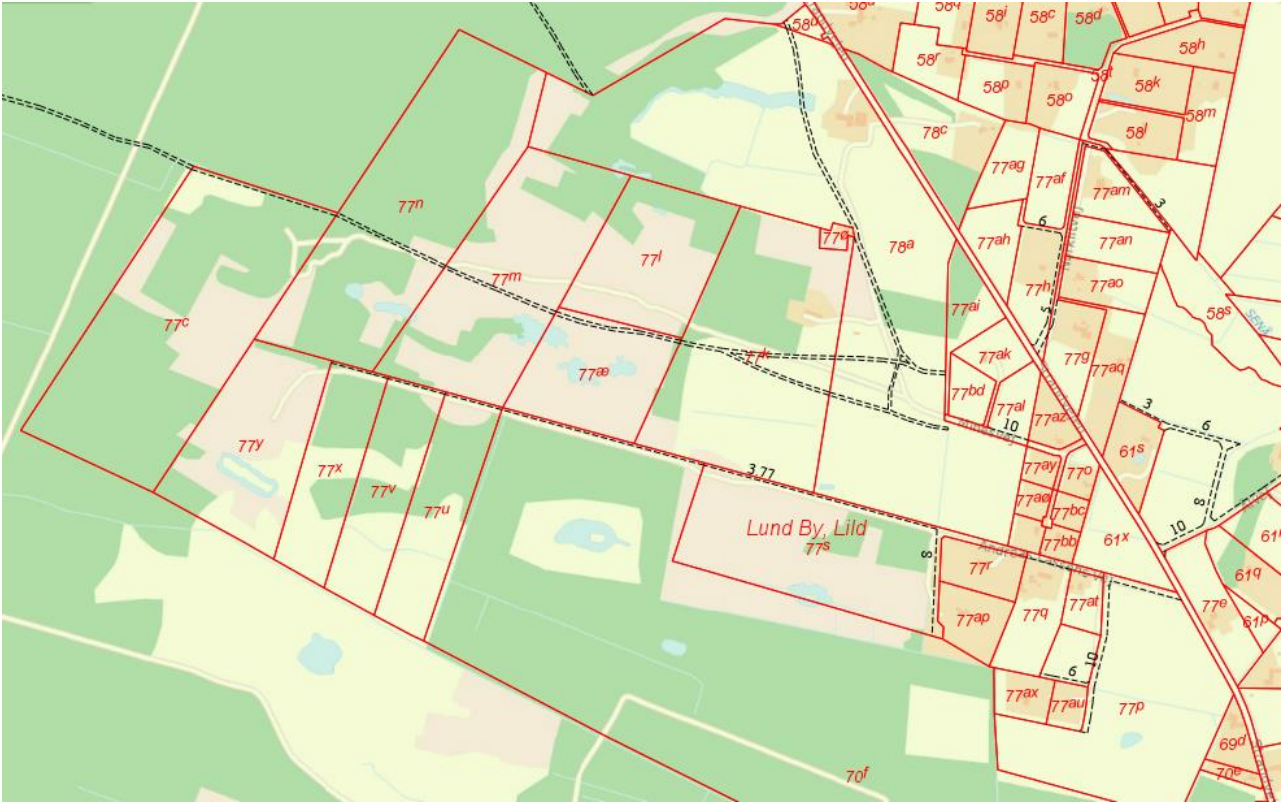
64c	Henning Holk Jakobsen	Helgesgade 5	8260 Viby J
64n	Ruth Elida Andersen	Strandvejen 18	7741 Frøstrup
65c	Flemming Nørgaard	Senåvej 11	7741 Frøstrup
65d	Ole Larsen	Bautavej 22	7700 Thisted
65e	Palle Thorleif Cermin Jensen	Håndværkervej 50	7741 Frøstrup
66a, 71a	Poul Tegtmeier Andersen	Strandvejen 4	7741 Frøstrup
68a	Gerner Junker	Ålykken 41	6710 Esbjerg V
68e	Asta Høy	Hvesager 111	7300 Jelling
68f	Søren Sten Andersen	Segaltvej 351	8541 Skødstrup
68g	Poul Erik Junker	Arnestedet 3	6800 Varde
69a, 78a, 77p	Karsten Kollerup	Strandvejen 55	7741 Frøstrup
69d	Tage Kristensen	Strandvejen 27	7741 Frøstrup
70e	Karl Kristian Madsen	Åbakken 3	4100 Ringsted
70g	Boet efter Anne-Lisa M. Andersen		
77af	Henrik Krag	Lindbjerg Alle 8	8766 Nørre Snede
77ag	Thomas Jørgensen	Alrøvej 396	8300 Odder
77ah	Peter Kirketerp	19 Moo 7 Nong Hieng	Prachuabkhirikhan 77110 Thailand
77ai	Ellen Elisabeth Kruse	Præstemarken 3	9500 Hobro
77ak, 77al, 77bd	Kirsten Hahn Bjerg	Bøgevej 4	3480 Fredensborg
77am, 77an	Bente Alice Andersen	Enggården 7	8230 Åbyhøj
77ao	Poul Nymann Weje	Nørklitvej 6	7741 Frøstrup
77ap	Jytte Gade	Pantervej 10	7700 Thisted
77aq	Niels Ole Dalsgaard	Rubinvej 12 C	7700 Thisted
77at	Bent Pedersen	Gl Århusvej 23	8670 Låsby
77au, 77av	Jens Erik Skov Poulsen	Hans Egedesvej 29	3900 Nuuk
77ax	Else Damgaard Jørgensen	Fjordbakken 12	7870 Roslev
77ay	Arne Schmidt	Idomvej 6 A	7570 Vemb
77az	Gitte Rahbek	Grøndalsvej 136	8260 Viby J
77aø	Bente Mikkelsen Zederkof	Nordlyvej 19	8550 Ryomgård
77ba	Iben Moesgaard Kronborg	Tingstrupvej 109	7700 Thisted
77bb	Henning Thorning Bertelsen	Minesvej 5	7741 Frøstrup
77bc, 77o	Flemming Spenner	Minesvej 1	7741 Frøstrup
77g	Inge Henny Nielsen	Strandvejen 40	7741 Frøstrup
77h	Inge Holm Hallgren	Mariendalsvej 34 A,1. th	2000 Frederiksberg
77k, 77l, 77m, 77n, 77æ	Børge Yde Søndergaard	Lavendelvej 3 Andreas Lassens Vej	7700 Thisted
77q, 77u, 77v	Ole Møller Madsen	10	7741 Frøstrup
77r, 77s	Bente Falkenham	DE-24943 Flensburg	
77x	Niels Kjeld Jensen	Aalborgvej 25	9670 Løgstør
77y	HOLDING MHP ApS	Bredgade 14	7870 Roslev
77ø	Jørgen Klitgaard Jensen	Finsensvej 2 A	9460 Brovst
78c	Per Vilsen	Platanvej 9	7700 Thisted

Matrikelkort over for området (nord).

Matrikelkort for området (syd).

Matrikelkort for området (vest).

Naturundersøgelser

I Nørklit er der i 2015 søgt efter forekomst af beskyttelseskrævende arter som er listet på Habitatdirektivets bilag IV, herunder Birkemus, Flagermus og Padder. Derudover er der tidligere lavet et omfattende registreringsarbejde af planter.

Eftersøgning af birkemus

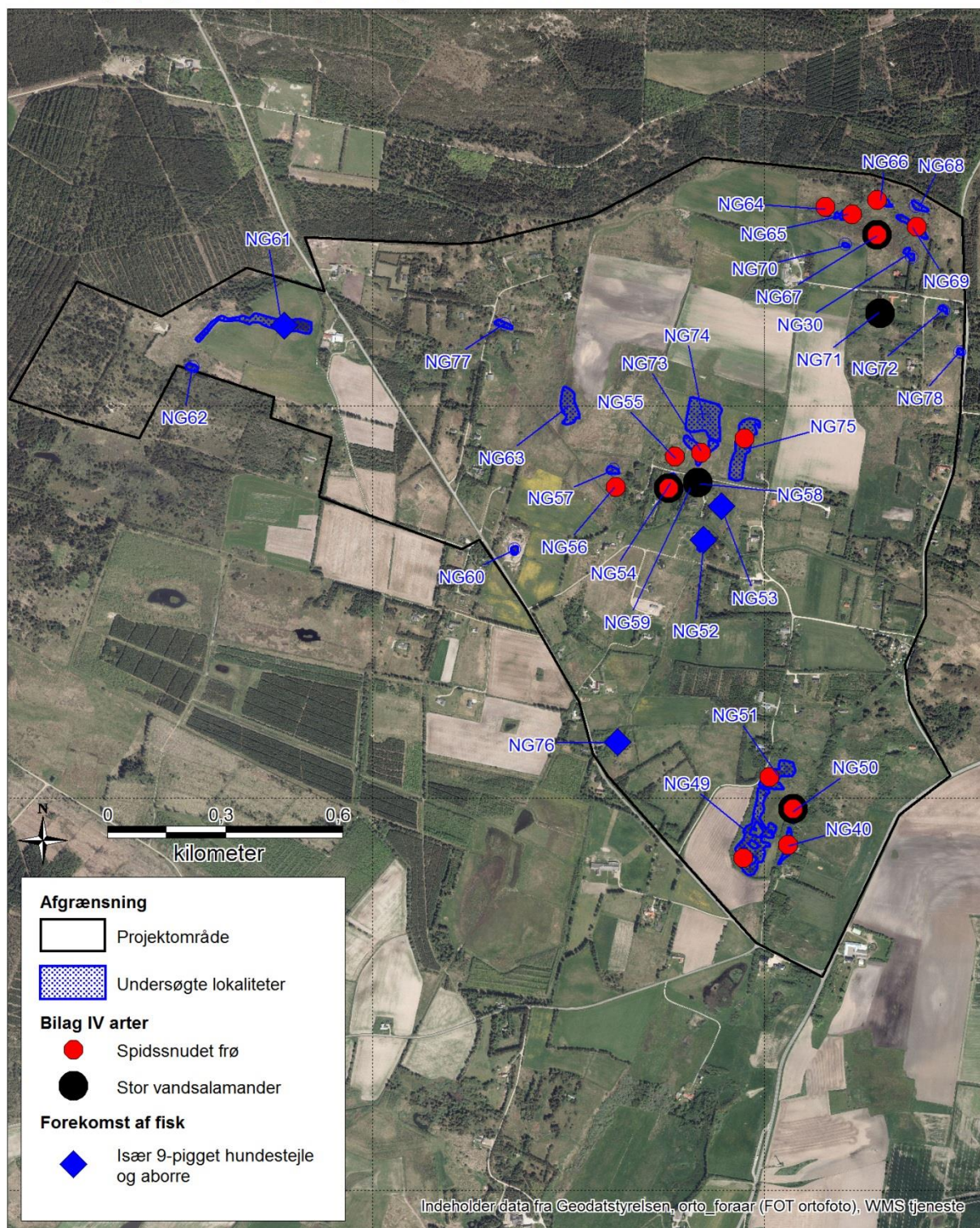
Julie Dahl Møller Consult lavede en eftersøgning af birkemus med fældefangst i perioden den 11. maj-23. maj 2015. Der blev ikke registreret Birkemus i Nørklit. Læs mere om undersøgelsen i bilag 13.

Eftersøgning af flagermus

Dansk Bioconsult v/ Jan Durinck lavede en eftersøgning af flagermus med flagermusdetektorer i perioden den 1. juli - 21. juli 2015. Der blev registreret Vandflagermus, Damflagermus, Sydflagermus og Brunflagermus i området. Læs mere om flagermusundersøgelsen i bilag 12.

Eftersøgning af padder og krybdyr

Amphi Consult v/ Lars Christian Adrados lavede i juni-juli 2015 en eftersøgning af padder og krybdyr ved Myrupgaard. Nedenstående kort viser flere fundsteder for Spidssnudet frø og Stor vandsalamander. Læs mere i bilag 11.

Følgende kortmateriale og artslister for sjældne botaniske forekomster kommer fra Biologisk Forening for Nordvestjyllands Naturdata og bygger på registreringsarbejde udført for Thisted Kommune i 2012/2013.

Kortet er interaktivt i MapInfo og viser forekomsten af de sjældne planter og dyrearter. Thisted Kommune indtaster løbende de sjældne forekomster til Miljøportalen, hvor de efter en kvalitetskontrol bliver offentlig tilgængelige via www.arealinformation.dk

Ideforslag til naturforbedringer

På baggrund af projektets grundige registreringer af dyr og planter i området er der udarbejdet forslag til en naturplan for området. Lodsejernes egne ideer og ønsker er taget med og indarbejdet i materialet.

Herunder er listet relevante forslag til plejetiltag og finansieringsmuligheder for området Nørklit.

5) Afgræsning af §3 arealer.

For at bevare den naturbeskyttede lysåbne eng og mose er det vigtigt at undgå at området gror til i pilekrat. Den optimale pleje af sådanne arealer er at iværksætte (genoptage) afgræsning af området. Endvidere vil de våde partier og mindre vandhuller have en gavnlig effekt af at kreaturer, får eller heste "tramper" i området og dermed sikrer nye spirings- og levesteder for sjældne planter. Forekomsten af sjældne planter, herunder flere orkidearter, er meget høj i de våde områder og det er derfor meget vigtigt at vegetationen holdes lav, da disse arter ikke tåler skygge og kvælstof.

Der er udarbejdet forslag om at etablere 2,7 km hegn med henblik på afgræsning af 13 ha naturbeskyttet eng og mose. Lodsejer i den sydligste fold er klar til at afgræsse med egne får. Hegnssætning og afgræsning i den nordlige fold er endnu ikke afklaret.

Mulighed for at etablere 2,7 km hegn med henblik på afgræsning af 13 ha eng og mose.

Nødvendige tilladelser: Der skal søges tilladelse hos Thisted Kommune.

Forslag til finansiering:

- NaturErhvervstyrelsen meddeler, at der ikke åbnes for nye ansøgningsrunder, før den nye regering (jf. folketingsvalget den 18. juni 2015) har meddelt tilsagn herom.
- Private Fonde

6) Etablering af Trampesti der forbinder Senåvej med Nørklitvej

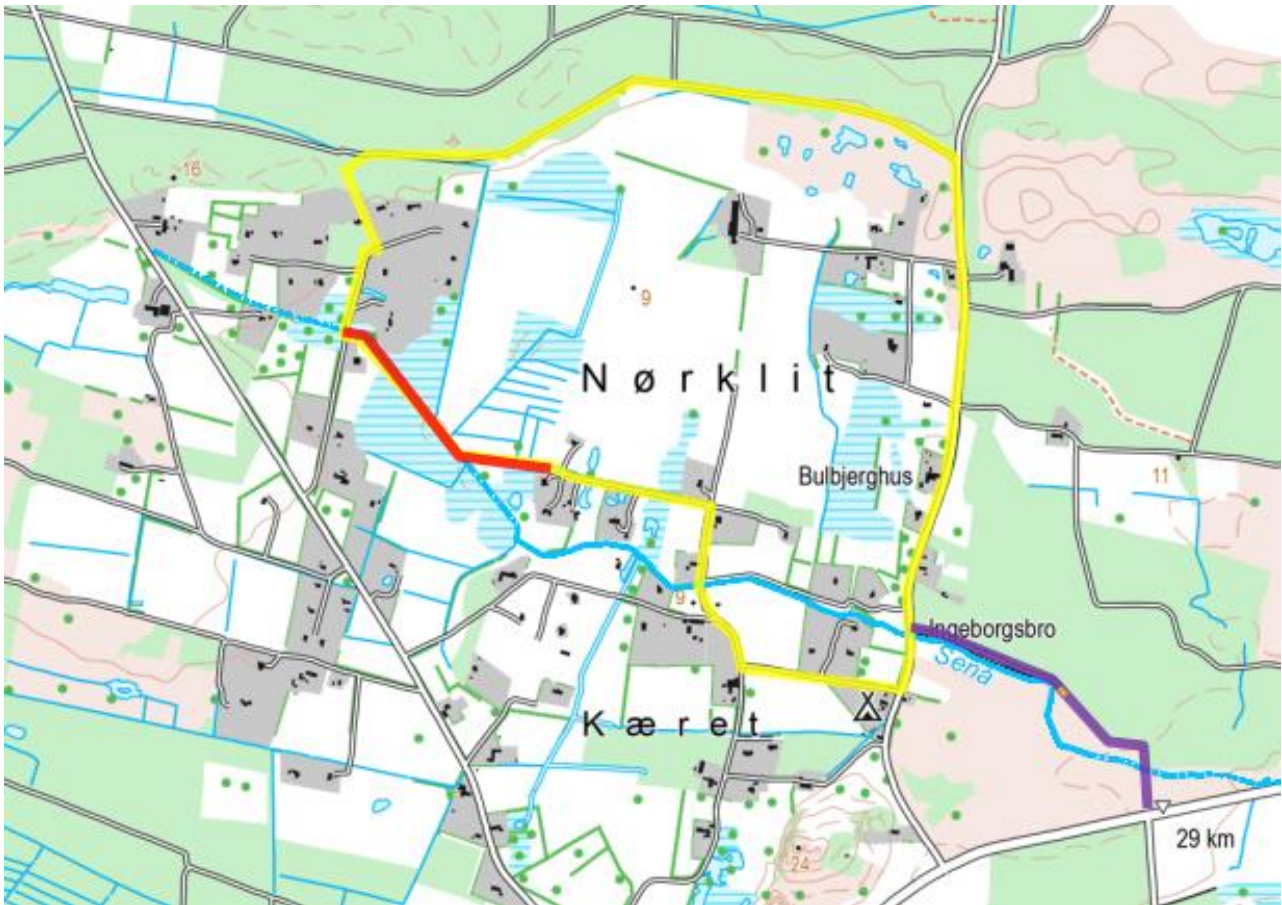
Flere af lodsejerne har et stort ønske om en trampesti der kan forbinde Senåvej med Nørklitvej. Der er gode muligheder for rekreative gåruter i området, men det kræver ofte at en stækning skal forceres på trafikerede offentlige veje. Ved at etablere 550 meter trampesti kan gående undgå at skulle gå i rabatten langs de trafikerede veje. Det vil formentlig få flere til at medbringe børn på deres gåture. Trampestien ønskes etableret fra Nørklitvej langs den sydlige side af Senå og krydse Senå via en spang/bro og videre langs med grøften til Senåvej. Stien ønskes udelukkende egnet til gående med mulighed for at medbringe barnevogn eller lign. Stien ønskes etableret med en relativ jævn bund (planering og lidt fyld enkelte steder). På våde partier der krydser §3 beskyttet eng og mose (samlet ca. 100 meter) ønskes udlagt en gangbro af træ. De berørte lodsejere er villige til at indgå i samarbejde om etablering af trampestien. Lodsejerne foreslår at trampestien holdes græsdækket og den fremtidige drift med græsslåning ønsker de at løse mellem de involverede lodsejere og de to grundejerforeninger.

Ydermere er det forslået at forlænge mulighederne for at gå rundt i området, med en 680 meter lang trampesti der løber fra Bulbjergvej mod Lundvej syd for Gl. Aalborgvej. Dermed er det muligt at man til fods kan bevæge sig fra området i Nørklit til den stille trafikerede Lundvej. Strækningen består af en skovvej og hjulspor på statens arealer. Ved en personlig henvendelse har Naturstyrelsen Thy meddelt, at de er villige til at overveje denne mulighed, når de modtager en skriftlig henvendelse herom. Der er for nuværende ikke indsendt et forslag.

Nødvendige tilladelser: Der skal søges tilladelse hos Thisted Kommune og Naturstyrelsen Thy.

Forslag til finansiering:

- Friluftsrådet
<http://www.friluftsradet.dk/indhold/tilskud-til-friluftsliv.aspx>
- Private Fonde

En 2,3 km vandrerute er markeret med gult. Ønske om etablering af 550 meter ny trampesti (med ca. 100 meter gangbro på våde partier) er markeret med rødt. Forslag om udvidelse med 680 meter trampesti langs statsskoven med forbindelse til Lundvej (modsat Gl. Ålborgvej) er markeret med lilla.

7) Oprensning af vandhuller

For at fremme levevilkårene for Spidssnudet frø, Stor vandsalamander, Vand- og Damflagermus og andre dyr med tilknytning til vandhuller, har flere lodsejere ønske om at oprense vandhuller ved rydning eller flis hugning. De på kortet markerede vandhuller er alle under tilgroning og vandspejlet er flere steder helt dækket. Det samlede areal for vandhullerne er 3,6 ha.

Oprensning af vandhuller med et samlet areal på 3,6 ha er markeret med blåt.

Nødvendige tilladelser: Der skal søges tilladelse hos Thisted Kommune

Forslag til finansiering:

- **Etablering af vådområder og vandhuller**

Naturstyrelsen har fra 2003 afsat penge fra jagttegnsmidlerne til etablering af mindre vådområder. Tilskuddet kan kun søges af private ejere af landbrugsjord/skov.

<http://naturstyrelsen.dk/naturoplevelser/jagt/mulighed-for-tilskud/>

- **Jægerne Naturfond**

Fondens formål er at virke for, at bevare danske dyrearter samt disses levesteder nationalt og internationalt, at udnyttelse af naturens ressourcer, herunder specielt ved jagt, foregår på en bæredygtig måde samt at udbrede kendskab til naturen, vildtet og de biologiske processer.

<http://www.jaegernes-naturfond.dk/>

- **Andre private fonde**

8) Rydning af naturbeskyttede arealer

Ved Nørklit er der flere eksempler på hvorledes bjergfyr og sitkagran selvstår sig i de naturbeskyttede eng og mosearealer. Derudover vokser der gråpil flere steder som breder sig og skygger for de lavt voksende planterarter. Det vil være en stor gevinst for naturområderne, at træerne og pilebuske fældes og fjernes fra ejendommen. Dermed sikres eng og mose lysåben og de sjældne plantearter bliver ikke skygget væk. I samarbejde med lodsejerne foreligger der ønske om rydning af pil og bjergfyr på et samlet areal på ca. 2,8 ha. Lodsejerne har ønske om at enkelte træer bliver stående som rasteplads og udsigtspost for fugle.

Områder hvor rydning er nødvendig (samlet 2,8 ha) for at holde de beskyttede naturområder lysåbne, er markeret med grønt.

Nødvendige tilladelser: Thisted Kommune skal informeres om, at der foretages naturpleje med fældning af bjergfyr, sitka og pil. De fældede træer kan med fordel flises og dermed sikre at næringsstofferne kan transporteres væk fra området. Thisted Kommune kan udstede tilladelse til afbrænding af bunker, såfremt det vurderes nødvendigt.

Forslag til finansiering:

- NaturErhvervstyrelsen meddeler, at der ikke åbnes for nye ansøgningsrunder, før den nye regering (jf. folketingsvalget den 18. juni 2015) har meddelt tilsagn herom.
- **Jægernes Naturfond**
Fondens formål er at virke for, at bevare danske dyrearter samt disses levesteder nationalt og internationalt, at udnyttelse af naturens ressourcer, herunder specielt ved jagt, foregår på en bæredygtig måde samt at udbrede kendskab til naturen, vildtet og de biologiske processer.
<http://www.jaegernes-naturfond.dk/>
- **Andre private fonde**

9) Bekæmpelse af invasive arter

Ved Nørklit vil det være oplagt at hver enkelt lodsejer bekæmper de invasive arter løbende. Forstået på den måde, at når der påtænkes ændringer på egen matrikel også ryddes for invasive arter og eventuelt nyplantes med hjemmehørende danske arter. Der kan med fordel være flere lodsejere (herunder sommerhuse) der går sammen om bekæmpelse af invasive arter og lave en fælles plan for rydning og/eller nyplantning. Sommerhusenes grundejerforeninger kan eventuelt være det formidlende organ. Der er ikke lavet en plan for et sådant arbejde, men det estimeres at der samlet er ca. 5 ha der bør/kan fældes og ryddes for sitka, bjergfyr, rynket rose m.m.

På naturstyrelsens hjemmeside er det muligt at finde en liste med arter der er egnede til plantningslokaliteten. For Nørklit gælder:

[http://www.plantevalg.dk/SpeciesProfile.aspx?zoneid=1&jordbundstype=3&purpose=2&location=\(497285,6331261\)](http://www.plantevalg.dk/SpeciesProfile.aspx?zoneid=1&jordbundstype=3&purpose=2&location=(497285,6331261))

Nødvendige tilladelser: På naturbeskyttede arealer kræves en tilladelse fra Thisted Kommune.

Forslag til finansiering:

- NaturErhvervstyrelsen meddeler, at der ikke åbnes for nye ansøgningsrunder, før den nye regering (jf. folketingsvalget den 18. juni 2015) har meddelt tilsagn herom.
- Private fonde

10) Tiltag for det jagtbare vildt

Sydvest for Strandvejen er der et stort areal med naturbeskyttet hede og flere naturbeskyttede søer / vandhuller. Arealet er i dag præget af en skovlignende struktur med opvækst af mange nåletræer. Der drives jagt på arealerne og lodsejerne har stor interesse i at bevare gode jagtarealer. Der er ikke fundet konkrete forslag til naturpleje af hede arealet. Det er muligt at finde en kombination hvor pleje af mere lysåbne hede arealer, og det foreslås at finde nogle plejetiltag der kan tilgodese så mange vildtarter som muligt. Naturplejenetværk for Nordvestjylland foreslår, at et samarbejde med lodsejerne og den lokale jagtforening inviterer en vildtforvaltningskonsulent til at gennemgå arealerne.

Budget

Naturplanlægning Glæde, Myrup og Nørklit				
Område Nørklit				
	Antal stk. materialer	Sats	D.kr.	Sum
Trampesti (550 meter)				60.000
Gangbro (walkway) 75 cm bred	100 m		35.000	
Spang /bro over Senå	1	10.000	10.000	
Planering og fyld (tilkørselsvej)			15.000	
Afgræsning af §3 areal				88.800
Hegn incl. 4 led	2,7 km	14 kr./m	37.800	
Strømgiver drevet med solceller	2	8.500	17.000	
Drikkesystem: Vandkar m. pumpe, solceller	2	11.000	22.000	
Fangfold	1	12.000	12.000	
Sikre lysåbne naturarealer				12.600
Rydning af pil og bjergfyr	2,8	4.500/ha	12.600	
Oprensning af vandhuller				130.000
Rydning og oprensning af søer, hvor der lever spidssnudet frø og stor vandsalamander	3,6 ha	10.000-50.000/ha	130.000	
Bekæmpelse af invasive arter				27.500
Rydning og nyplantning ved sommerhuse	5 ha	5.500/ha	27.500	
Sum				318.900

Alle priser er uden moms

Naturplejenetværk for Nordvestjylland (NpN) har udarbejdet overstående budget. Der er benyttet estimerede overslag som NpN har udarbejdet efter erfaring med tilsvarende projekter i lokalområdet. Der er ikke hjemtaget egentlige tilbud fra entreprenør, da det kræver en endelig og underskrevet godkendelse af lodsejer og derefter en besigtigelse af relevante udbydere. Et sådant arbejde kan igangsættes efter lodsejernes ønske.

Appendix 1. Thisted Kommunes folder til bekæmpelse af Rynket Rose

Folderen kan rekvireres på Thisted Kommune eller downloades fra følgende link:

http://www.thisted.dk/Borger/NaturMiljoe/AktuelleProjekter/~media/BORGER/NaturMiljoe/8%20Aktuelle%20projekter/Saerbar%20natur%20langs%20vestkysten/rynket_rose_m65_3f_1403_udkast02.ashx

Til kamp mod rynket rose

- en aggressiv invasiv art!

Til kamp mod rynket rose - en aggressiv invasiv art!

Rynket rose er på den danske sortliste over de værste invasive arter. At den er invasiv betyder, at den er indført til landet og breder sig uønsket. Den er vidt udbredt især langs kysterne og udgør en trussel for de danske hjemmehørende plante- og dyrearter.

Bekæmpelse

Rynket rose er svær at bekæmpe. Det vigtigste råd er at fjerne nye planter så hurtigt som muligt. Træk nye planter op, så snart de dukker op. Over en årrække kan rosen reduceres ved slåning 3-4 gange årligt med start april/maj og/eller ved sprøjtning med Roundup 1 gang/år. Undgå at ramme andre planter ved brug af Roundup. Rosen kan også bekæmpes ved opgravning eller græsning.

Kontakt gerne en af de nævnte myndigheder for at høre nærmere om de forskellige metoder. Du kan også finde yderligere information på hjemmesiden: www.nstdk/saarbaratur

DG-Dire Copyright © 2008

— Rosenbusk i 1999 — Rosenbusk i 2012

Natura 2000
Natura 2000-områder er internationalt beskyttede. Områderne er bestående af habitat- og fuglebeskyttelsesområder.

EU-direktiver fastsætter et overordnet mål for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for bestemte naturtyper samt for særlige dyre- og plantearter inden for områderne.

Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af disse områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål for områderne.

Projektet "Sårbar Natur langs Vestkysten" støttes af EU-LIFE, der er EU's støtteordning til miljø- og naturområdet. LIFE-Natur støtter projekter, der bidrager til pleje af Natura 2000-områder.

Du er velkommen til at kontakte Naturstyrelsen, Thisted Kommune eller Ringkøbing-Skjern Kommune for yderligere information.

THISTED KOMMUNE
Thisted Kommune
Plan- og Miljøafdelingen
Kirkevej 9 - 7760 Hurup
Tlf: 99 17 17 17 - www.thisted.dk

Ringkøbing-Skjern Kommune
Land, By og Kultur
Toften 6 - 6880 Tarm
Tlf: 99 74 24 24 - www.rksk.dk

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf: 72 54 30 00
www.nst.dk

NATURA 2000

Udsigt 2014, Foto: 300 000000, Grafik: Naturstyrelsen, Ønske af Grafisk Design

Rynket rose i blomst.

Rynket rose

Rynket rose (også kendt som hybenrose eller *Rosa rugosa*) er indført til Danmark som prydblade fra Østasien. Den er kendt for sine smukke duftende blomster og flotte frugter, som kan laves til en velsmagende hybenmarmelade.

Snupper pladsen fra alle andre

Virkeligheden er, at rynket rose udkonkurrerer stort set alle andre plantearter og ødelægger levesteder for en række dyrearter.

I den danske natur betragtes rynket rose som en af de mest hyppige og problematiske invasive arter og er en betydelig trussel mod kystnære naturområder.

Ved skud fra rødderne kan en enkelt plante sprede sig 40 cm om året. Derudover er frøene i stand til at spire i alle klitnaturtyper. Den spreder sig derfor lynhurtigt og kan blive altdominerende, hvis den ikke bekæmpes.

De danske naturområder rummer en meget varieret natur med mange arter. Kun få af disse arter kan leve i krat af rynket rose.

Rynket rose er blevet næsten altdominerende. >

Modne hyben på rynket rose.

Hvorfor er det vigtigt?

Rynket rose kan trives på næringsfattig jord og ved kraftig vind og saltpåvirkning. Den spreder sig derfor let, hvilket betyder, at en lang række plantearter forsvinder og landskabet forvandles til et ensformigt stikkende rosenkrat. De naturlige danske arter taber ganske enkelt kampen om pladsen!

Genskabelse af dansk kystnatur

Naturstyrelsen, Thisted Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune har i et fælles projekt erklæret krig mod rynket rose. Rynket rose vil blive bekæmpet inden for større områder af klitlandskaberne langs med den Jyske Vestkyst.

Målet er, at de forsvundne plante- og dyrearter kommer tilbage til de områder, hvor rynket rose bliver bekæmpet.

Projektet løber fra 2013 til 2018.

Klitrosen hører til i den danske natur og får sorte hyben.

Hvad kan jeg gøre?

Du kan lade være med at kaste med hyben. Smid frø i skraldespanden, hvis du laver marmelade. Er du grundejer kan du slå planterne løbende eller helt fjerne dem fra din grund.

Ønsker du en anden beplantning, kan du plante havtorn, ene eller klitrose, som er naturlige arter i den danske natur. Husk, at der kun må plantes inden for det område, som kan betragtes som eksisterende have og ikke ude i naturområdet.

Klitområde uden rynket rose, er levested for mange plante- og dyrearter.

Appendix 2. Oversigt over invasive arter

Læs mere på naturstyrelsen.dk/invasiv

Invasive dyr og planter i haven

Dræbersnegl

Denne snegl spiser planterne i din have og kan udkonkurrere bl.a. den sorte skovsnegl. Dræbersneglen kommer fra den Iberiske halvø og kendes også under navnet Iberisk skovsnegl.

Mink

Minken kan rydde reder for æg og afkom og er derfor en trussel mod fugle og mindre pattedyr. Den kommer fra Nordamerika og kan forveksles med liller, mår eller odder.

Mårhund

Denne dyr er en trussel mod fugle og mindre pattedyr. Mårhunden kommer fra Asien og må fanges i fælder og reguleres hele året. Kan forveksles med grævling eller ræv.

Harlekinmariehøne

Denne mariehøne kommer fra Østasien og truer andre mariehøns. Kan forveksles med de danske 2-, 7-, 10- og 16-plettede mariehøns.

Bjergfyr

Bjergfyr spreder sig kraftigt og ændrer beskyttet natur som heder og lignende. Træet kommer fra de bjergrige egne i Centraleuropa og blev indført til Danmark i slutningen af 1700-tallet.

Canadisk gyldenris

Denne plante er naturligt hjemmehørende i Nordamerika. I Danmark udkonkurrerer den stort set alle andre planter i dens nærhed. Planten kan muligvis forårsage høfeber.

Glansbladet hæg

Denne lille træ stammer fra Nordamerika men blev omkring år 1800 indført til Danmark som prydblade. Glansbladet hæg spreder sig og overtager beskyttet natur som heder.

Japansk pileurt

Denne store pileurt skaber et højt og tæt dække, hvorunder ingen andre planter eller dyr trives. Planten kom til Danmark for ca. 100 år siden og er naturligt hjemmehørende i Østasien.

Kæmpe-bjørneklo

Planten kan danne tætte bestande, der helt kan udkonkurrere andre dyr og planter. Den har en giftig saft, som kan give voldsomme brandsår-lignende skader på huden. Stammer fra Kaukasus.

Rynket rose

Denne plante sætter så mange og tætte skud, at den udkonkurrerer andre planter hvor den står. Dens hyben er orange-røde og fladtrykt kugleformede og 2-3 cm i diameter.

Pastinak

Vild pastinak er besægtet med pastinak fra urtehaven. Uden for haven breder den sig meget kraftigt og udkonkurrerer andre planter. Planteresaften er giftig på samme måde som saften fra kæmpe-bjørneklo.

Japansk hestehov

Planten vokser gerne på fugtige steder. Den er et problem for naturen langs vandløb hvor den skygger for andre planter så skrænterne blottages og der ikke er noget til at holde på jorden.

Kastanleminermøl

Denne insekts larver lever i hestekastanjetraets blade, som midt på sommeren, bliver brun-plettede og kedelige at se på. På sigt kan der være risiko for at træet lider alvorlig skade.

Signalkrebs

Signalkrebs stammer fra Nordamerika og kan bære krebsepest, en svampesygdom, som er dødelig for den europæiske flokkrebs. Hold derfor ikke signalkrebs i din have/dam eller sø.

Græskarpe

Denne fisk har en stor appetit på vandplanter. Det har negative konsekvenser for miljøet i søer og vandløb pga. de store mængder nedbrudt plantemateriale karpene udskiller.

Vandpest

Vandpest findes i søer, vandhuller og alvarier. Planten kan i løbet af kort tid dække hele vandfladen, og derved forhindre sollys i at nå ned under vandfladen. Stammer fra Nordamerika.

Bynke-ambrosie

Denne plante er stærkt allergifremkaldende. Bynke-ambrosie kommer oprindeligt fra Nordamerika men findes i dag i meget stort antal i Centraleuropa og er under spredning.

Bekæmpelse

Al bekæmpelse bør starte i det tidlige forår. Smid ikke haveaffald i naturen. Haveaffald afleveres i stedet på genbrugspladsen. Udsæt ikke invasive dyr som signalkrebs eller græskarper i naturen. Kontakt din lokale vildtkonsulent hvis du får besøg af mårhund.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Vores anbefaling

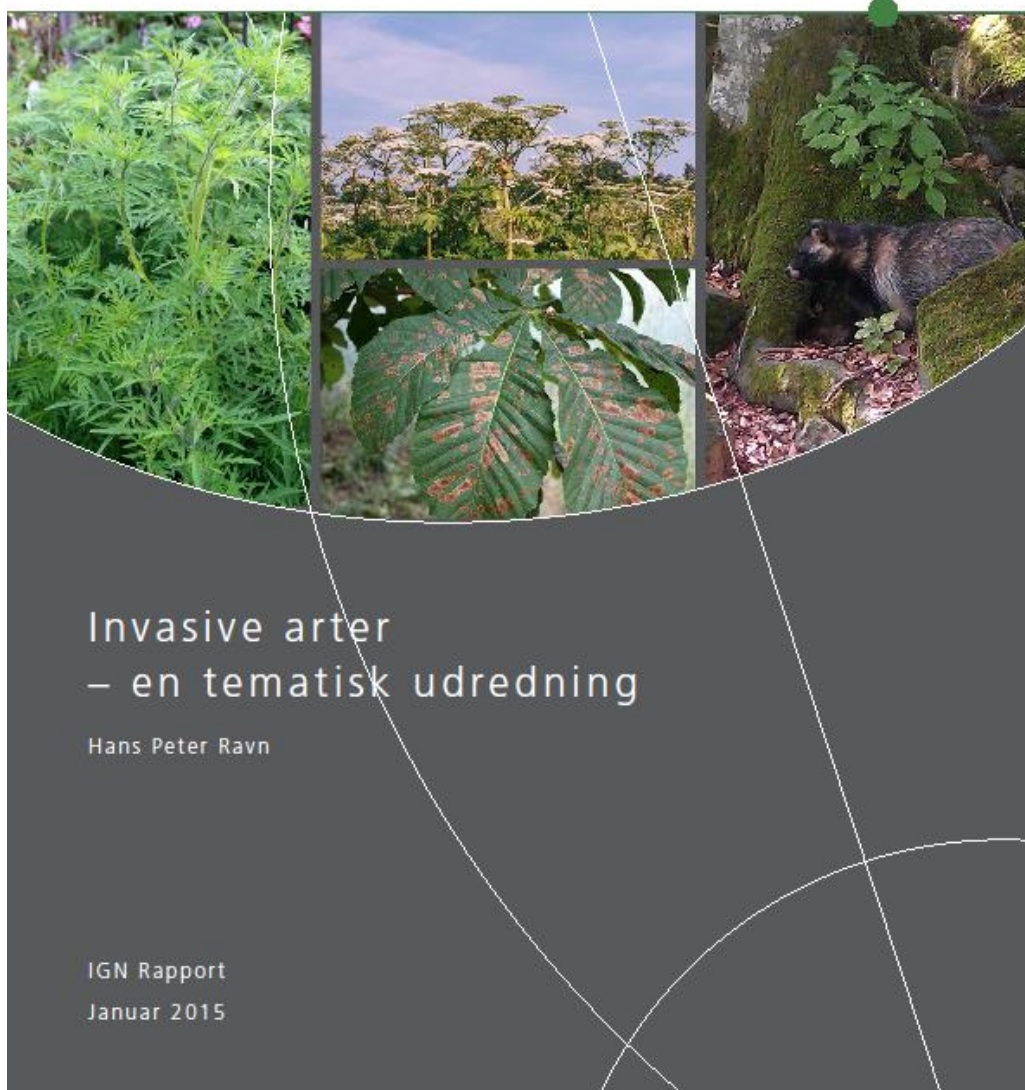
Invasive arter er dyr og planter, der ikke hører hjemme i Danmark. De er kommet hertil ved menneskets hjælp på forskellig måde og har en negativ indflydelse på de danske dyr og planter. Plakaten her indeholder et udsnit af de invasive dyr og planter som du kan støde på i din have.

Smid ikke haveaffald i naturen. Smid ikke jord fra haven i naturen. Både haveaffald og jord kan indeholde frø, plantedele og æg fra invasive planter og dyr. De kan sprede sig i naturen. Haveaffald afleveres på genbrugspladsen.

Læs meget mere om bekæmpelse, kendetegn og udbredelse på naturstyrelsen.dk/invasiv

Følgende rapport på 38 sider er udarbejdet med henblik på at finde et grundlag for forvaltning af invasive arter. I Danmark. Rapporten er udkommet i 2015 og kan downloades fra følgende link:
<http://naturstyrelsen.dk/media/136590/invasive-arter.pdf>

INSTITUT FOR GEOVIDENSKAB
OG NATURFORVALTNING
KØBENHAVNS UNIVERSITET

Appendix 3. Artsforvaltning og støtteordninger – Tematisk studie 2014

Videnscenter for Landbrug udgav i 2014 denne oversigt over støtteordninger. Rapporten kan downloades fra følgende link: <http://naturstyrelsen.dk/media/136594/stoetteordninger.pdf>

